

HUMANISTISCH VERBOND

JAARVERSLAG 2024

Dicht bij jezelf, dicht bij de ander

Inhoud

1. VOORWOORD.....	4
2. WAT WE WILLEN	6
3. IN DE ETALAGE.....	9
4. VERENIGING	12
5. PROGRAMMA'S.....	20
6. CAMPAGNE EN COMMUNICATIE	58
7. NALATENSCHAP & EXECUTEURS.....	64
8. ORGANISATIE LANDELIJK BUREAU	67
9. BLIK VOORUIT: BELEID EN BEGROTING 2025	72
10. ORGANISATIE EN BESTUUR	77
11. FINANCIEEL OVERZICHT (SAMENGEVOEGDE JAARREKENING).....	87
12. BIJLAGE – SOCIAAL JAARVERSLAG	93

1. VOORWOORD

Het voorbije jaar werd gekenmerkt door toenemende spanningen, zowel in eigen land als daarbuiten. We zagen de onrust groeien, populistische en anti-humanistische geluiden luider klinken, en een maatschappij die steeds verder verhardt – zichtbaar in uitsluiting, wantrouwen en het ondermijnen van fundamentele rechten.

In Nederland verscherpte het asielbeleid: gezinnen met kinderen die hier werden geboren of al jarenlang wonen, dreigen te worden uitgezet. In de VS werd Trump herverkozen, met een beleid dat de autonomie van vrouwen en de rechten van LHBTIQIA+-personen onder druk zet, kwetsbare nieuwkomers ontmenselijkt, en het onderwijs wil hervormen volgens religieus geïnspireerde normen. De oorlog aan de Europese oostgrens vormt een bedreiging voor de waarden waar wij onze samenleving op baseren, en in Gaza groeide het geweld uit tot een ongekennde humanitaire ramp, met talloze onschuldige burgerslachtoffers tot gevolg.

Tegelijkertijd groeide onder die oppervlakte een andere beweging: een krachtige tegenstroom van mensen en initiatieven die zich juist laten leiden door waarden als vrijheid, verbinding en verantwoordelijkheid. Een stroom waar het Humanistisch Verbond actief onderdeel van is.

Want hoe reageren we op een wereld waarin vrijheid vaak verward wordt met onbegrensd eigenbelang? Waarin verbinding dreigt plaats te maken voor verdeeldheid? Waarin verantwoordelijkheid te vaak wordt afgeschoven, of zelfs wordt genegeerd?

Ons antwoord is helder: met humanisme.

Met de overtuiging dat vrijheid pas echt betekenis krijgt wanneer die ook ruimte laat voor de ander.

Met het geloof dat verbinding mogelijk blijft, zelfs in tijden van wantrouwen, als we maar bereid zijn om te luisteren, te begrijpen en samen te bouwen.

En met het besef dat verantwoordelijkheid begint bij onszelf – bij hoe we omgaan met elkaar, met onze keuzes, en met de wereld die we nalaten aan toekomstige generaties.

Humanisme is geen gemakkelijke route. Het vraagt reflectie, moed en betrokkenheid. Maar het is wél een weg die perspectief biedt. Op een samenleving waarin mensen zich gezien, gehoord en vrij voelen. Op een wereld die we niet ten koste van elkaar, maar mét elkaar vormgeven.

We kijken terug op een bewogen jaar, maar ook op een jaar van vooruitgang, van kracht en van groei. Het Meerjarenbeleidsplan is in uitvoering, en onze strategie bewijst haar waarde. In ons bijna tachtigjarig bestaan in Nederland zijn we geworteld, stevig én strijdbaar. We danken iedereen die daar op zijn, haar of hun manier aan bijdroeg. Samen zetten we de koers voort — met humanistische waarden als kompas. En met de overtuiging dat we aan een samenleving kunnen bouwen waarin iedereen zichzelf kan zijn én we naar elkaar omkijken.

Robbert Bodegraven,
directeur

Remco Peeters,
voorzitter (a.i.)

2. WAT WE WILLEN

Onze missie

Humanistisch Verbond. Dicht bij jezelf, dicht bij de ander

In een wereld vol meningen en veranderingen helpt het Humanistisch Verbond je om dicht bij jezelf én anderen te blijven. We geloven dat zelfkennis en verbinding met de ander de basis zijn voor een goed leven. Daarom bieden we ruimte voor vrije gedachten, kritische vragen en inspirerende gesprekken. We moedigen je aan om in beweging te komen. Want humanisme is niet alleen een persoonlijke zoektocht, we werken ook samen aan verandering.

Het Humanistisch Verbond is er voor iedereen die vanuit eigen kracht én met oog voor de ander betekenis wil geven aan het leven. Wij willen een beweging zijn van denkers en doeners, van mensen die elkaar inspireren en uitdagen om de wereld menswaardiger te maken. Samen bouwen we aan een samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn én we naar elkaar omkijken.

Ons fundament

We staan op de schouders van grote vrijdenkers en voorvechters van vrijheid en zelfbeschikking. Mensen die door de hele geschiedenis heen hebben gestreden voor de individuele vrijheid van ieder mens om het eigen leven vorm te geven. Zeker daar waar die vrijheid in de knel komt door systemen en machtsblokken.

Humanisme is een levenswijze die gebaseerd is op belangrijke waarden: vrijheid, verbinding en verantwoordelijkheid. Deze waarden vormen de basis voor een samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zichzelf te zijn. Want vrijheid kan niet bestaan zonder verbinding. Echte vrijheid betekent niet alleen ruimte krijgen om jezelf te zijn, maar ook oog hebben voor de ander: samen bouwen we aan een samenleving waarin iedereen zich gezien en gehoord voelt. Hierin draagt ieder van ons z'n eigen verantwoordelijkheid. We zijn verantwoordelijk voor onze keuzes en voor hoe we omgaan met elkaar en met de wereld om ons heen.

Onze aanpak

In het Meerjarenbeleidsplan 2022-2026 kozen we voor een koers die het levensbeschouwelijke en de zoektocht naar zingeving centraler zet in ons werk. Die zingeving, zo formuleerden we, vinden we in de menselijke verbinding en de gezamenlijke inzet voor een menswaardige, duurzame en rechtvaardige samenleving. Dit vertalen we door in onze vereniging, programma's en campagnes.

Vereniging

Het Humanistisch Verbond is een vereniging. Dat wil zeggen: een gemeenschap van meer en minder actieve leden die zich verbinden aan humanisme als levensbeschouwing. Zorg en aandacht voor die vereniging, haar leden en iedereen die zich inzet voor het Humanistisch Verbond, zijn vanzelfsprekend, en verdienen niet aflatende aandacht.

Programma's

Onze programma's – met bijhorende cursussen, workshops, lezingen, binnen- en buitenactiviteiten – staan altijd in het teken van het verbindende gesprek over de manier waarop we een zinvol leven leiden. Op zoek naar het goede leven, op zoek naar individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Deze zoektocht zetten we ook om in actie, met als doel een humanere samenleving.

Diensten

Als zendende instantie werken honderden humanistisch geestelijk verzorgers (HGV'ers), verspreid over het hele land, op basis van onze humanistische levensovertuiging. Bij defensie en in de gevangenissen ondersteunen deze HGV'ers militairen en gedetineerden. In ziekenhuizen en verzorgingstehuizen en bij de Centra voor Levensvragen kunnen mensen terecht voor een luisterend oor. En een groeiend aantal

vrijgevestigde HGV'ers biedt steun bij existentiële vragen. Daarnaast hebben we een groot aantal sprekers bij uitvaarten, die ervoor zorgen dat een afscheid persoonlijk en betekenisvol wordt ingevuld.

Campagnes, communicatie en fondsenwerving

We willen veel meer zijn dan een vereniging. We willen een beweging zijn. Via onze communicatie en campagnes stralen we uit dat iedereen die zich tot humanisme aangetrokken voelt welkom is. Leden én niet-leden. Onze fondsenwerving ondersteunt de groei van deze beweging.

3. IN DE ETALAGE

Wij denken en wij doen. En met succes! Het Humanistisch Verbond is opgericht in 1946. Sindsdien hebben we veel gedaan om mensen dichter bij zichzelf en bij elkaar te brengen. Ook in 2024 hebben we weer heel wat bereikt. In het jaarverslag gaan we breder in op onze successen, maar hier alvast wat acties, inspiratie en evenementen waar we extra trots op zijn!

In samenwerking met Slot Loevestein bracht het Humanistisch Verbond de tentoonstelling *Tegenpolen*: een zintuiglijke en verdiepende ervaring van polarisatie door de eeuwen heen. *'Ik vond het echt een geruststelling om te leren dat het met de polarisatie in Nederland wel meevalt – en dat wij met ons gedrag zelf in de hand hebben of we dit laten verergeren of niet.'* - Bezoeker van de tentoonstelling *Tegenpolen*

Tijdens *Seizoen aan zet* luidden we elk seizoen bewust in: zowel op festivals binnen de vereniging als daarbuiten. We namen een moment om stil te staan bij de overgang van de jaargetijden en alles wat daarbij komt kijken. Want ook in onszelf gebeurt het nodige! Wij vormen immers één schakel binnen de natuur.

Op vrijdag 29 november organiseerde het Humanistisch Verbond in samenwerking met Pakhuis de Zwijger onze eerste *Avond van de Dood*. De avond was een groot succes! We keken de dood recht in de ogen. Samen baanden we ons een weg van het donker naar het licht. De avond was rauw, echt, kunstzinnig, ludiek en confronterend met een randje zwarte humor. Een avond vol bezinning, verdieping en ontroering, maar ook lichtheid. Een avond voor hoofd, hart en lichaam. En een avond die voor herhaling vatbaar is!

Na ruim twintig jaar zelfstandig te zijn geweest valt de dienst Spreken bij uitvaarten (voorheen Humanistische Uitvaartbegeleiding) sinds 2024 weer onder het Humanistisch Verbond. We zijn ongelooflijk blij en trots dat we met deze dienst mensen in een moeilijke periode kunnen bijstaan en begeleiden. Wat blijft er achter in de harten van de mensen die verder moeten? Dat is waar een uitvaartspreker samen met nabestaanden naar op zoek gaat.

Appen met Spinoza, wie had ooit gedacht dat dit zou kunnen? Baruch Spinoza is één van de bekendste Nederlandse filosofen. Zijn gedachtegoed is nog dagelijks een inspiratie voor velen. Dankzij de kracht van AI hebben wij een moderne versie van hem gecreëerd, zodat jij antwoord kan krijgen op grote en kleine levensvragen. En om dit zo makkelijk mogelijk te maken, kan je met hem praten via WhatsApp. In 2024 zijn in totaal 227.320 vragen aan Spinoza gesteld, door 4.960 mensen! Dat is een gemiddelde van 45,83 per persoon. De app wordt nog steeds dagelijks gebruikt.

4. VERENIGING

Het Humanistisch Verbond is een vereniging van betrokken mensen, die zorg en waardering verdienen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

De leden vormen het hart van de vereniging. Daarom zetten we ons blijvend in om de beoogde ledengroei daadwerkelijk te realiseren.

We investeren in de verbinding tussen de verschillende afdelingen, en tussen actieve en minder actieve leden. We willen naast een vereniging immers ook een beweging zijn; een beweging die een actieve humanistische gemeenschap in Nederland vormt. Want er is in de samenleving veel behoefte aan zingeving, aan warm menselijk contact, aan een levensbeschouwelijk 'thuis'.

Onze inzet voor 2024 is dat we als team Vereniging weer op volle sterkte komen en inzetten op nog meer verbindende activiteiten, die in samenwerking tussen het Landelijk Bureau en de afdelingen worden ontwikkeld. Ook maken we capaciteit vrij om – naast het ondersteunen van de bestaande actieve leden – geïnteresseerde leden te activeren om ook een actieve rol in de vereniging te vervullen.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

De vereniging telde op 31 december 2024 18.939 leden. We hadden in 2024 zesentwintig afdelingen en vier werkgroepen.

Team Vereniging

Per september 2024 is het team Vereniging weer op volle sterkte. Hierdoor is er nu weer meer ruimte voor individuele ondersteuning van de regio's en het activeren van de groep nieuwe leden die niet alleen financieel steun aan de organisatie willen geven. Dat biedt mogelijkheden voor het opzetten van werkgroepen, zoals die er al zijn voor de onderwerpen *Ecohumanisme* en *AI*.

Verbindende activiteiten

In 2024 waren de activiteiten binnen de regio's op een hoog niveau. Er zijn niet eerder zoveel cursussen georganiseerd. Met al onze bijeenkomsten geven we invulling aan de opdracht om onze achterban te verbinden en actief het humanistische gedachtegoed uit te dragen in onze maatschappij.

Het is inmiddels traditie dat er rond *Wereldhumanismedag* op 21 juni door de afdelingen in de regio Zuid-West een viering onder de naam *Humanifest* wordt georganiseerd. Ook deze keer vond dit plaats op een bijzondere locatie, in het Watersnoodrampmuseum in Ouwkerk, Zeeland. De bijeenkomst werd goed bezocht en positief ontvangen, door deelnemers uit alle delen van het land.

Naast *Humanifest* in de regio Zuid-West werd er door de afdelingen in de Noordelijke Provincies een *Lentefestival* georganiseerd. Voor het eerst door de drie betrokken afdelingen. De respons en de deelname waren zo goed dat er ook in 2025 een gezamenlijk evenement zal worden georganiseerd.

Aan het brede spectrum aan fysieke activiteiten in de regio werd ook in 2024 weer ruim invulling gegeven. Beproefde formules, zoals HV-cafés, filmavonden, lezingen, wandelingen en kookgroepen werden goed bezocht. Ook is bij meerdere afdelingen de nieuwe activiteit *Tabee Kafee* georganiseerd, waarin leden een actieve rol innemen. Dit is een groot succes en zal in 2025 in het hele land verder worden uitgerold. Ook werden tweemaal een goedbezocht *Een goed gesprek over Gaza* georganiseerd, en vonden op meerdere plekken edities van *Seizoen aan zet* (voorheen *Seizoensvieringen*) plaats.

In 2024 zijn bovendien op verschillende plekken bijeenkomsten van en voor Jonge Humanisten georganiseerd. We hopen dat we in die geest stabiele groepen jongere deelnemers kunnen enthousiasmeren en activeren.

Ondersteuning van actieve leden

In de loop van 2024 heeft de HV-Academie vooral vorm gekregen in kleine (online) groepen. De vraag om ondersteuning is overwegend praktisch van aard, met veel overeenkomstige vragen uit de verschillende afdelingen. Daarom is er in 2024 het project *Handboek Actief bij het HV* gestart, waarin alle nodige informatie voor afdelingen en werkgroepen ontsloten wordt. In samenwerking met een klankbordgroep zal dit in 2025 verder vorm krijgen en (online) beschikbaar komen. Daarnaast blijven we ondersteuning op aanvraag aanbieden. Dit betreft veelal ondersteuning op het gebied van communicatie: e-mailnieuwsbrieven en het gebruik van de regionale pagina op de landelijke website. Ook de ruimte voor centrale bijeenkomsten over een bepaald onderwerp blijft bestaan. Maar we bieden dit vooral vraag gestuurd omdat de deelname op basis van een centraal aanbod onvoldoende bleek te zijn.

In oktober 2024 vond een voorzittersoverleg met directie en de voorzitter van het hoofdbestuur plaats. Deze werd als nuttig en van toegevoegde waarde ervaren. Vanuit die positieve respons nemen we mee dat een bestuurders- of voorzittersoverleg op een passende plek aan het jaarprogramma wordt toegevoegd.

Naar aanleiding van de suggesties die we op de Actieve Ledendag in 2024 hebben gekregen, zal het landelijke welkomsttraject voor nieuwe leden beter aangesloten worden bij dat van de regio's. Hiermee willen we de mogelijkheden die de organisatiestructuur biedt voor een actieve rol in de regio beter onder de aandacht van nieuwe leden brengen.

Ledendagen

In juni organiseerden we, zoals ieder jaar, de Actieve Ledendag die goed bezocht werd en die met een ongedwongen open sfeer ruimte bood voor onderling contact van de regio's en met de medewerkers van het Landelijk Bureau.

Er werden in de loop van 2024 meerdere ledenraadplegingen georganiseerd, rond onderwerpen die op het moment bij het HV spelen: de plannen voor nieuwe huisvesting en de organisatiestructuur werden met verschillende groepen leden besproken, zodat de uiteindelijke plannen in goed overleg met de achterban verder vorm kunnen krijgen.

In november werd de Algemene Ledendag in Schouwborg Gooiland in Hilversum gehouden, waarin, naast het jaarverslag en de jaarplannen, ook met een herbenoeming binnen het hoofdbestuur ingestemd werd. Er werd een stellig standpunt tegen het geweld in het Midden-Oosten ingenomen. Daarnaast is het Huishoudelijk Reglement aangepast, zodat afdelingen vanaf 2025 elk jaar in januari een voorschot op het budget van het nieuwe jaar krijgen. De uiteindelijke toewijzing vindt in april/mei plaats en bestaat uit een eindafrekening over het definitief toegewezen budget.

Cursussen

Ons cursusaanbod (en de deelname eraan) nam in 2024 wederom flink toe en omvatte een kleine 92 cursussen (bij elkaar 235 dagdelen) die op allerlei locaties door het hele land werden gegeven, in samenwerking met de afdelingsbesturen die gastpersonen beschikbaar stelden.

In 2014 boden we in totaal 8 verschillende cursussen aan. Het gaat om zowel algemeen humanistische, filosofische of zingevende thema's. De cursus *Moderne Levenskunst* is doorontwikkeld tot de goed gewaardeerde cursusreeks *Praktische Levenskunst*. En de nieuwe cursus *Zoek jouw antwoord op polarisatie* is op veel plekken met succes gegeven. De cursisten beoordeelden de cursussen gemiddeld met een 8.

Het coördineren van de cursussen, het plannen van docenten en locaties, verloopt in nauwe samenwerking met de regio's. Goede samenwerking en snelle respons op de oproepen om een cursus binnen de eigen afdeling te organiseren zijn cruciaal. De samenwerking tussen Landelijk Bureau en regio verloopt prettig.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

Centrale bijeenkomsten vanuit de HV-Academie leverden niet de belangstelling op waarop we hoopten. Daarom is er nu gekozen om vraag gestuurd ondersteuning te bieden, met name op het gebied van communicatie en websitebeheer. En ook online, niet alleen fysiek.

WAT HEBBEN WE GELEERD

Het stimuleren van actieve deelname van personen jonger dan 35 jaar is een manier om mensen te activeren. Het vergt wel intensieve begeleiding, want men bindt zich niet snel aan een organisatie.

Met een betere aansluiting van het landelijke welkomstraject van nieuwe leden aan dat van de afdelingen is naar verwachting veel winst op het gebied van activering te behalen. We blijven hierop inzetten, bij het team Vereniging is hiervoor extra ruimte vrijgemaakt.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Ondersteuning en versterking vereniging	Aanspreekpunt voor alles wat er in de regio nodig is. De actieve leden weten waar ze terecht kunnen.	Faciliteren en ondersteunen regio's	Afdelingen en werkgroepen zijn op de hoogte van wat er van hen verwacht wordt De plannings- en rapportagecyclus wordt gehanteerd, de informatie over de regio's is bij het landelijk bureau beschikbaar	

			Er is dagelijkse collegiale samenwerking tussen team v/lb en de regio's	
Inhoud geven aan een actief lidmaatschap	Ondersteuning en vergroting van de herkenbaarheid van de uitingen in de regio, ondersteuning van actieve leden	HV-Academie, organiseren van scholing, training en professionalisering van de regio's	Webmasters en nieuwsbriefredacteurs hanteren huisstijl en raken vertrouwd met de werking van website en e-mailmodules Er zijn vele websitesprekuren en nieuwsbriefsprekuren gehouden fysiek en online.	I.v.m. vernieuwing website was er veel behoefte aan websitesprekuren. Door wisseling in teambezetting, en minder vraag aan grotere HV-bijeenkomsten zijn geen grote HV-academies georganiseerd.
Werven en behouden van leden uit een jongere doelgroep	Invulling geven aan het lidmaatschap, verbinding creëren, continuïteit in de regio borgen	Groepen Jonge Humanisten komen bij elkaar en organiseren op deze doelgroep gerichte activiteiten	Groepen Jonge Humanisten vinden elkaar, komen bij elkaar en organiseren activiteiten voor de eigen doelgroep Aansluiting en contact met de regionale afdelingen en het landelijk bureau	
Ledenraadplegingen	Actieve participatie, men weet dat er ruimte is voor inbreng, het lb kan vraagstukken voor advies voorleggen.	Ledenraadplegingen over onderwerpen die door de achterban aangedragen worden	Er zijn in 2024: 3 ledenraadplegingen gehouden over het Huis van Humanisme. Er zijn 3 fysieke en 1 online ledenraadplegingen gehouden over governance. Er is 1 online ledenraadpleging	

			geweest over het programma polarisatie	
Cursussen	Uitdragen en verdiepen van kennis van humanisme, voor leden en sympathisanten	Een aantrekkelijk landelijk cursusaanbod is beschikbaar voor de regio's	Er zijn 68 cursussen uit het landelijk cursusaanbod geprogrammeerd. Het landelijk cursusaanbod is doorlopend geactualiseerd.	
Regio-nieuwsbrieven voor actieve leden	Ondersteunen en faciliteren van de actieve leden en hen op de hoogte houden van relevante onderwerpen.	Versturen van regionieuwsbrieven.	De regio-nieuwsbrief verscheen 9 keer in 2024.	
Actieve Ledendag & ALV	ALV wordt tijdig georganiseerd. Actieve ledendag: Een leuke dag voor actieve leden wordt geboden	Het organiseren van een Actieve Ledendag en een ALV.	De Actieve Ledendag was op 8 juni 2024. De ALV is op 23 november 2024 succesvol gehouden.	
Handboek voor actieve leden	Er is behoefte aan versterking van de actieve ledengroep en bewegingsopbouw.	Het ontwikkelen van een handboek voor actieve leden.	Een eerste inventarisatie van onderwerpen van een handboek is nodig. Hiervoor is een klankbordgroep samengesteld en zijn behoeften in kaart gebracht.	Na de inventarisatie wordt het Handboek in 2025 verder vormgegeven en uitgerold.

5. PROGRAMMA'S

Onze programma's vormen het hart van onze activiteiten. De gekozen thema's geven humanisme in Nederland een gezicht en maken het Humanistisch Verbond tot een eigentijdse, aantrekkelijke beweging. Onze thema's voor 2024 waren:

- Laatste levensfase
- Ecohumanisme
- Genderidentiteit
- Polarisatie en verbinding
- Vrijheid van levensovertuiging
- Humanistisch geestelijke verzorging
- Humanistische Uitvaartbegeleiding
- Camino van Vrijheid

Centraal in onze programma's staat steeds het verbindende gesprek over de manier waarop we een zingevend en betekenisvol leven leiden. Op zoek naar het goede leven, op zoek naar individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Soms horen daar trage vragen en langdurige reflectie bij, soms activisme en politieke lobby. We zoeken ook steeds naar veranderkracht in onze activiteiten: hoe dragen ze bij aan gedrag van mensen dat een humane, rechtvaardige en duurzame samenleving dichterbij brengt? Daarin vinden we onze zingeving, dat geeft ons leven betekenis. Met een aanbod van aansprekende activiteiten en diensten geven we hier invulling aan.

Per programmalijn geven we hieronder weer hoe we bijdragen aan dit grote doel.

5.1. LAATSTE LEVENSFASE

Velen duwen de dood het liefst zo ver mogelijk weg. Maar in welke fase van je leven jij je ook bevindt: je laatste fase komt er hoe dan ook aan. Dus je kan de dood maar beter recht in de ogen kijken.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

(1) Op persoonlijk niveau willen we mensen tijdens hun leven ondersteunen om een plek te geven aan de dood. We gaan tegen de stroom van het wegstoppen van de dood in. We maken de dood zichtbaar, bespreekbaar en verminderen het ongemak eromheen. (2) Op maatschappelijk niveau bevorderen we het goede gesprek over de laatste levensfase en de dood, en investeren we in humanistische rituelen om betekenis te geven. We gaan voor een samenleving waar mensen samen voor kwaliteit van leven en waardig sterven zorgen. (3) Op politiek niveau blijven we ervoor strijden om eigen regie en menswaardigheid bij sterven een nog centralere plek te geven in de wetgeving, richtlijnen en uitvoering daarvan. Hierbij werken we samen met maatschappelijke partners.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

- We hebben de *Eindigheidscake* ontwikkeld, die inmiddels al door 500 mensen is gebruikt. We gaan hem verder ontwikkelen tot een verkoopbaar product in onze webwinkel. Ook door geestelijk verzorgers en bij de *Tabee Kafees* wordt de cake gebruikt.
- We hebben een nieuwe handreiking bij de *Voor-Hierna box* met tips en overwegingen bij de voorbereiding op het eigen levenseinde. Dit gaat naast praktische zaken vooral ook over niet-materiele dingen. De laatste boxen zijn in rap tempo verkocht dit jaar, en we maken een nieuwe verbeterde versie om te verkopen in 2025.
- Er zijn met 4 afdelingen *Tabee Kafees* van start gegaan, in Dordrecht, Haarlem, Drenthe en Groningen. Ook in Utrecht, Amersfoort, Friesland, Arnhem, Wageningen, Breda en Deventer zijn al concrete plannen om dit jaar te starten. De *Tabee Kafees* worden geleid door ervaren gespreksleiders, en worden gehost door actieve leden van de afdeling.
- Op 29 november organiseerden we met Pakhuis de Zwijger de eerste editie van *Avond van de Dood*. In twee weken tijd was het 'uitverkocht' met 250 gereserveerde plaatsen en in totaal 300 mensen in de zaal. Ook waren we daar aanwezig met 6 HGV'ers die een speeddate hielden met bezoekers over het onderwerp van de avond. De avond is goed geëvalueerd en we zijn bezig met een volgende editie op 12 december 2025.
- In het najaar startten we met Henk Blanken een onderzoek onder onze HGV'ers naar dementie en euthanasie. Dit zal onder meer leiden tot een publicatie in de Groene Amsterdammer in het voorjaar van 2025.
- Tijdens de ALV op 23 november testten we een workshop rond nieuwe rituelen voor de laatste levensfase (voorafgaand aan de dood), samen met Theatergroep Pogingen tot Afscheid en de Humanistische Uitvaartbegeleiding. De reacties van leden waren zeer positief. In december startten we met hen de doorontwikkeling zodat volgend jaar een nieuwe workshop het land in kan bij afdelingen en op andere plekken en organisaties.

- Samen met een werkgroep van actieve leden hebben we de standpunten van het HV over onderwerpen rond dood, laatste levensfase en euthanasie aangescherpt en opnieuw geformuleerd. Deze gebruiken we als uitgangspunt voor onze communicatie naar buiten en reacties op actualiteiten.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

De verdiepingstag *Goed Leven, Goede Dood* wilden we graag vernieuwen. Dat staat nu voor begin 2025 gepland. Wegens tijdelijke afwezigheid van de programmamanager is dat in 2024 niet helemaal gelukt.

WAT HEBBEN WE GELEERD

Er is grote behoefte aan bijeenkomsten en projecten over de laatste levensfase. Ons netwerk van partners die ook met het onderwerp bezig zijn groeit en we krijgen veel goede reacties. Met name de enigszins vrolijke manier waarop we het toch zware onderwerp benaderen lijkt een lacune te vullen, en daarmee ook jongere mensen te trekken die een nieuwsgierigheid hebben om na te denken over de dood. Ook door de nadruk te leggen op het leven voor de dood en de eigen sterfelijkheid bieden we iets unieks. Ook al wordt het taboe langzaam minder, veel ander aanbod is vooral gericht op het proces na de dood, over verlies en rouw.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Inspiratie en bewustwording	We zien onze sterfelijkheid meer onder ogen en ervaren zingeving	Een concept ontwikkelen om te reflecteren en in gesprek te	▪ We hebben de <i>Eindigheidscafe</i> ontwikkeld. ▪ We hebben een nieuwe handreiking bij de <i>Voor-Hierna box</i>.	Wegens tijdelijke afwezigheid van de programmamanager zijn we niet toegekomen aan het updaten van de

	uit het bezig zijn met onze dood	gaan over sterfelijkheid	▪ Er zijn met 4 afdelingen <i>Tabee Kafees</i> van start gegaan. ▪ Samen met een werkgroep van actieve leden hebben we de standpunten van het HV over onderwerpen rond dood, laatste levensfase en euthanasie aangescherpt en opnieuw geformuleerd.	verdiepingsdag <i>Goed Leven, Goede Dood</i> .
		We organiseren een humanistische dag van de doden	Op 29 november organiseerden we met Pakhuis de Zwijger de eerste editie van <i>Avond van de Dood</i> voor een publiek van 300 mensen.	
		Het publiek experimenteert op interactieve wijze met nieuwe rituelen rond het levenseinde	Met theatergroep Pogingen tot Afscheid maken we een workshop voor oefenen met nieuwe rituelen voor de laatste levensfase.	O.a. vanwege ziekte van een collega zijn we niet toegekomen aan het ontwerpen van rituelen voor het HV dienstenaanbod.
	Er komt meer ruimte en aandacht voor de dood in de zorgpraktijken, zoals het ziekenhuis	We onderzoeken de ontwikkeling van een geaccrediteerde bijscholing voor artsen	In het najaar startten we met Henk Blanken een onderzoek naar dementie en euthanasie onder onze HGV'ers in de ouderen- en ziekenzorg.	Na onderzoek bleek een behoefte en aanbod naar bijscholing niet passend voor het HV binnen de 'markt' van bijscholing en minder passend bij onze missie als HV. In dit kader zijn wel de banden met de NVVE verder aangehaald en versterkt voor het meer politieke lobbywerk op dit onderwerp.

5.2. ECOHUMANISME

Overal zie je de gevolgen van de klimaatverandering. Wat helpt jou om optimistisch te blijven – en niet bij de pakken neer te zitten?

WAT WILLEN WE BEREIKEN

Wij willen uit de kracht van de mens putten om het roer om te gooien. De klimaatcrisis is soms zo overweldigend dat het tot verlamming leidt. Gelukkig is de mens ook veerkrachtig. Wij helpen jou om terug te veren. Door een plek te geven aan wat de klimaatverandering met jou als mens doet. Door samen te onderzoeken waar je hoop uit kan putten. Door al het moois in de natuur te vieren. Door via acties samen in beweging te komen.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

- Voor het programma *Ecohumanisme* stond het opschalen en continueren van succesvolle activiteiten in 2024 centraal. Zo waren er dit jaar 7 verdiepingsdagen *Actieve hoop*, waarvan het voor sommige afdelingen de tweede keer was dat ze deze dag planden. Er was ook een editie speciaal voor jongeren i.s.m. Milieudefensie JONG en een kortingsregeling voor actieve leden van Greenpeace.
- De seizoensvieringen, onder de naam *Seizoen aan zet*, hebben hun eigen humanistische signatuur te pakken. We hebben bijgedragen aan festivals binnen de vereniging en daarbuiten met deze vorm van bezinning. Heel blij zijn we met hoe we hebben samengewerkt met afdeling Groningen. Hun succesvolle ZIN-dagen hebben we aangevuld met vier seizoensvieringen van celebrant Hedwig. We zien bij steeds meer afdelingen seizoensvieringen in hun agenda en die hebben we willen ondersteunen met een handleiding. Deze handleiding hebben we gemaakt na input te hebben opgehaald op de Actieve Ledendag.
- *De Klimaatvrijplaats* draaide stabiel door in 2024 met vier groepen en dus een bereik van 100 klimaatactivisten en groene koplopers die wij zo konden steunen om hun bijdragen te blijven volhouden. Het programma wordt enorm gewaardeerd en we kijken uit naar de resultaten van de onderzoekers van de UvH naar levensvragen bij klimaatactivisten.
- Samenwerkingen verkennen en versterken met andere organisaties uit de natuur- en klimaathoek bleek zinvol. Steeds meer organisaties weten ons te vinden en zien de aanvullende rol die wij kunnen spelen als levensbeschouwelijke vereniging. We hebben goed contact met Milieudefensie, Greenpeace, IVN, Grootouders voor het Klimaat en KlimaatGesprekken. In 2024 hebben we ervoor gekozen om ons binnen het programma *Ecohumanisme* te richten op groene koplopers en jongeren met klimaatstress - als het gaat om specifieke doelgroepen waar we een bijdrage willen leveren. Zo hebben we workshops *Actieve hoop* gegeven op o.a. een jongerenklimaatweekend, bij een avond over klimaatrouw voor studenten en bij een jongerenfestival; een online versie bij Trees for all, KlimaatGesprekken en EthiekRevolutie; en voor veranderaars en vrijwilligers van Greenpeace en Milieudefensie.
- We blijven de afdelingen inspireren en ondersteunen met herziene versie van het *Ecodossier* met activiteiten voor leden opgesteld door leden. De programmamanager *Ecohumanisme* is door verschillende afdelingen uitgenodigd en heeft daar bijeenkomsten verzorgd.

- *How to start a movement* bleek een succesvol project omdat we veel nieuwe gezichten hebben gezien en in korte tijd 300 mensen in beweging hebben gebracht om hun relatie met de aarde te onderzoeken.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

- We hebben een overzicht gemaakt van ecohumanistische wandelingen die we willen bundelen en delen met geïnteresseerden. De volgende stap is om dit aantrekkelijk en gebruiksvriendelijk te ontsluiten. Omdat team Campagne & Communicatie dit wil koppelen aan de nieuwe huisstijl en website, lanceren we dit op een later moment – met extra impact.
- We onderzochten de mogelijkheid om een nieuw online verdiepingsaanbod voor het programma *Ecohumanisme* te ontwikkelen in samenwerking met een externe partner. Tijdens dit proces werd duidelijk dat onze werkwijzen en doelstellingen niet goed op elkaar aansloten. Deze verkenning heeft ons gesterkt in het besluit om in 2025 zelfstandig een aanbod te ontwikkelen dat volledig bij onze visie past.
- De inhoudelijke adviesraad, die het *Ecohumanisme* en bijbehorend programma mee vormgeeft, zou in 2024 voor het eerst samenkomen. Door de volle agenda's van de betrokken experts is dit overleg verplaatst naar begin 2025 – een waardevol moment om met een frisse blik te starten.

WAT HEBBEN WE GELEERD

Ecohumanisme spreekt niet alleen leden van het Humanistisch Verbond aan, maar trekt ook belangstellenden van buitenaf. In 2025 willen we meer aandacht besteden aan het evalueren van onze projecten en ervoor zorgen dat deelnemers actief betrokken blijven bij vervolgactiviteiten van het HV.

Onze toegevoegde waarde binnen de klimaatbeweging is steeds duidelijker en we worden door media en samenwerkingspartners hier steeds beter in gevonden.

Tenslotte zijn we binnen *Ecohumanisme* behoorlijk aan het pionieren met het benutten van rituelen. Dit omdat we als vertrekpunt hebben genomen dat we alle feiten over de klimaatnoodtoestand als mensen al lang op een rijtje hebben, maar we nog steeds te weinig ons gedrag en leefwijze daarmee in overeenstemming brengen. Binnen het Humanistisch Verbond gebruiken we ervaringen, zoals rituelen en kunst, als ingang om bij te dragen aan de broodnodige maatschappelijke verandering.

Meerwijk Stanton Groep B.V.
Stationsplein 62
3743 KM - BAARN
T: 035 - 541 63 10
e-mail: info@meerwijkgroep.nl

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Inspiratie en activatie	Onze humanistische achterban wordt geïnspireerd aangezet tot actie	Doorontwikkelen van ons bestaande programma en aanbieden op verschillende locaties in ons land	- Afdelingen hebben kant-en-klare activiteiten die ze met hun leden kunnen uitvoeren (Ecodossier) - Seizoensvieringen zijn aangeboden op 3 plaatsen in het land. Daarnaast bij Warming Up Festival en bij het Lentefestival van de Noordelijke afdelingen. - Klimaatvrijplaatsen zijn aangeboden op verschillende plaatsen. Er liepen ongeveer 4 reeksen tegelijk en we bereikten dus ongeveer 100 koplopers.	
		- Ontwikkelen van nieuwe activiteiten - Doorontwikkelen en uitbouwen bestaand aanbod	Deelnemers denken na over de grote vragen van deze tijd en worden uitgedaagd om hun antwoorden daarop te vinden. Ze worden gestimuleerd om hun	Een beoogd webinar is in 2024 niet gerealiseerd doordat de samenwerking met IVN moeilijk vorm kreeg en uiteindelijk niet passend bleek.

			verbinding met (stedelijke) natuur te verrijken.	De gebundelde wandelingen bleken lastig online goed te delen en staat nog op de lijst bij C&C voor de vernieuwde website.
	We versterken en verdiepen ons verhaal rondom Ecohumanisme	We organiseren verdiepingssessies met een adviesraad van kritische meedenkers. We hebben publicaties of bijv. podcasts. We organiseren masterclasses voor specifieke doelgroepen	We hebben op diverse plekken voor verschillende samenwerkingspartners workshops verzorgd en zijn her en der als expert gevraagd bijv. in een boek over mentale gezondheid van jongeren en klimaatstress.	
	We inspireren publiek met onze ecohumanistische boodschap en zetten aan tot gedragsverandering	In samenwerking met Merel Smitt beginnen we ecohumanistische bewegingen (<i>How to start a movement</i>) 3 cycles	- Deelnemers verhouden zich actief tot het klimaat. - Deelnemers activeren mensen uit hun omgeving om ook mee te doen. 3 cycles van ieder max 100 mensen.	

5.3. GENDERIDENTITEIT

Stereotypes over mannelijkheid en vrouwelijkheid raken ons allemaal. Welke rollen mag je innemen, hoe zie je eruit en hoe kijkt de ander naar jou? Sta stil bij het hokjesdenken, en doorbreek het!

WAT WILLEN WE BEREIKEN

Wij willen een samenleving die erkent hoe divers gender is en iedereen de ruimte geeft om te zijn wie ze zijn. Een samenleving die mensen ondersteunt als ze hier zelf niet uitkomen, in plaats van ze dwars te zitten. Om stereotypes en beperkende normen de wereld uit te helpen gaan we weer met elkaar in gesprek, van mens tot mens. En wanneer het nodig is strijden we tegen discriminatie en voor de rechten van vrouwen, lhbt'ers en iedereen die buiten de hokjes valt. Want alleen gelijkwaardig kunnen we in vrijheid samenleven.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

- We hebben een handreiking *Gender & Seksualiteit* ontwikkeld speciaal voor geestelijk verzorgers. De handreiking staat vol met informatie en perspectieven uit verschillende werkvelden, zoals in de zorg, bij justitie en defensie.
- Voor de handreiking *Gender & Seksualiteit* voor geestelijk verzorgers is de Verdiepingsdag *ZIN!* georganiseerd. Geestelijk verzorgers uit allerlei werkvelden konden inspiratie opdoen, zoals in de workshop over de relatie tussen seks en zingeving en over gendersensitiviteit met Emancipator.

- De *Humanistische Canon* is vernieuwd. De vernieuwde *Canon* weerspiegelt nu nog beter de diversiteit binnen humanisme. In samenwerking met HUMAN en NPO Kennis is het project *Grote Geesten* gestart. Hiervoor zijn 32 nieuwe filmpjes gemaakt en 8 nieuwe podcasts. In 2025 zullen we de website nog verder verbeteren.
- In samenwerking met Socrateshoogleraar Annemie Halsema (wijsgerige antropologie en grondslagen van humanisme) ontwikkelden we een lezing en workshop voor studenten en docenten over gendersensitiviteit in de klas. Deze is gegeven bij drie colleges in Noord-Nederland en zal worden voortgezet in 2025.
- We organiseerden een *Warme Wachtkamer* voor wachtenden op een gendertransitie (die vaak al jaren lang in de wachtrij staan). Deze mensen kunnen vaak nergens terecht met hun vragen en gevoelens van machteloosheid, wanhoop en eenzaamheid. Onder leiding van een gespecialiseerde humanistisch geestelijk verzorger boden we hun ondersteuning.
- We organiseerden *Gespreksgroepen na abortus*. In een groep van 6 tot 9 mensen delen we in bijeenkomsten wat onze abortus met ons doet. De groepen worden begeleid door humanistisch geestelijk verzorgers.
- *Het Gendergesprek*, gesprekskaarten om op een andere manier te kijken naar het traditionele man-vrouwbeeld, is op grote schaal besteld voor scholen, ziekenhuizen en afdelingen van het Humanistisch Verbond.
- We schreven artikelen en persoonlijke verhalen die inspiratie bieden over (gender)vrijheid in een wereld vol hokjes.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

In 2024 hebben we intensief gewerkt aan de herziening van het programma *Genderidentiteit*, met als doel een sterke aansluiting bij de missie van het Humanistisch Verbond en de actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij lag de focus vooral op strategische verdieping en verankering, een belangrijke stap voor de lange termijn. De praktische tools voor de afdelingen die oorspronkelijk voor 2024 gepland stonden, worden in 2025 afgerond – goed doordacht en passend binnen de vernieuwde koers.

WAT HEBBEN WE GELEERD

Uit alle projecten die we vanuit dit programma hebben georganiseerd zijn belangrijke leermomenten gekomen. Het komende jaar gaan we onze projecten nog beter evalueren op hun aansluiting bij onze droom voor een menswaardige samenleving. Al voordat het jaar begon, hebben we daarnaast zorgvuldig gebudgetteerd zodat onze verwachte uitgaven beter in lijn staan met daadwerkelijke uitgaven.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Inspiratie	We inspireren onze humanistische achterban tot acceptatie van iedereen die niet aan de norm voldoet	We ontwikkelen een product voor de afdelingen en een workshop voor derden	We hebben een workshop ontwikkeld die in te zetten is voor derden. Deze is reeds ingezet bij een koepel van drie MBO-colleges.	
Maatschappelijke activatie	We werken samen en versterken onze banden met andere organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid	We organiseren met regelmaat verdiepingssessies met een inhoudelijke adviesraad voor het programma	We hebben verdiepingssessies georganiseerd met organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid, hieruit zullen in 2025 samenwerkingen voortkomen.	

Humanistisch geestelijke verzorging voor iedereen	Mensen worden beter ondersteund in hun diversiteit door HGV'ers	We bieden personen die op de wachtlijst staan voor of tijdens hun gendertransitie plekken aan waar zij houvast, verbinding en inspiratie kunnen (her) vinden	Op 2 locaties is de <i>Warme Wachtkamer</i> georganiseerd voor personen op de wachtlijst. De evaluatie vanuit deelnemers is zeer positief.	
		We maken en verspreiden een handreiking voor GV'ers voor gendersensitieve en inclusieve geestelijke verzorging, en organiseren daarover een themadag	Er is een handreiking gemaakt voor GV'ers die zowel digitaal als geprint beschikbaar is. Deze is ook verspreid op de Universiteit voor Humanistiek. Ook is er een themadag georganiseerd met circa 30 deelnemers.	
		We ontwikkelen een weerbaarheidstraining. Een training voor personen die te maken krijgen met seksisme, discriminatie of gender-gerelateerd geweld. Begeleid door humanistisch geestelijke verzorgers.	De pilot van de weerbaarheidstraining is gegeven op één locatie met circa 12 deelnemers	De pilot is positief geëvalueerd, maar wegens een herziening van het programma <i>Genderidentiteit</i> is er gekozen om niet met de methodiek door te gaan.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
-------	--------------	------------	-----------	-------

Humanistisch geestelijke verzorging voor iedereen	Mensen met een abortuservaring vinden een plek om met ervaringsgenoten te spreken en zo hun ervaring te verwerken	Abortusgespreksgroepen organiseren	5 series met circa 8 deelnemers zijn georganiseerd.	
---	--	------------------------------------	---	--

5.4. POLARISATIE & VERBINDING

Meningen lijken soms muurvast te zitten. De keuze is voor of tegen. Wij versus zij. We willen de stroom van vijandig wij-zij-denken doorbreken. Door de mens achter de mening te blijven zien.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

In dit programma versterken we de veerkracht van individuen tegen polarisatie en van de samenleving als geheel door de eenduidigheid van het wij-gevoel te bevragen en de afstand tot die zo andere zij te overbruggen. We dragen bij aan het vormgeven van een vrije en menswaardige samenleving door de kunst van het samenleven centraal te stellen.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

- We hebben in 2024 een verdiepingsdag ontwikkeld op basis van de workshop over innerlijke meerstemmigheid: de verdiepingsdag *Zoek jouw antwoord op polarisatie*. Deze is bij verschillende afdelingen aangeboden en bij diverse externe organisaties gegeven, waaronder onderwijsinstellingen en andere (maatschappelijke) organisaties, naast vele HV-afdelingen. Mensen weten deze training via onze website goed te vinden. De rationale achter de verdiepingsdag is dat mensen zich bewust worden van innerlijke meerstemmigheid, andersdenkenden als gelijkwaardige mensen en gesprekspartners blijven zien en dit een onderdeel laten zijn van hun praktijk.
- Daarnaast hebben we vijf voorstellingen van *Happy Hour* geprogrammeerd waarbij theater werd gekoppeld aan een reflectief gesprek achteraf, voor het benadrukken van de innerlijke meerstemmigheid in mensen. De voorstellingen vonden plaats in Rotterdam, Groningen, Nijmegen, Amersfoort en Den Bosch.
- We hebben met Slot Loevestein een tentoonstelling over polarisatie gemaakt genaamd *Tegenpolen*. De tentoonstelling beslaat polarisatie door de eeuwen heen, waarbij wij het hedendaagse deel op ons hebben genomen.
- We hebben een gespreksmethodiek ontwikkeld om – met aandacht voor de eigen innerlijke meerstemmigheid en die van de ander – het gesprek aan te kunnen gaan over schurende onderwerpen. Deze methodiek, *Het goede gesprek*, is getest en zal in 2025 worden aangeboden aan de lokale afdelingen.
- Tot slot zijn we een samenwerkingsverband aangegaan met de Culturele Apotheek. We hebben een samenleesmodule gemaakt voor 6 bijeenkomsten, met teksten over wij-zij-denken en innerlijke meerstemmigheid. Deze zijn getest in bestaande samenleesgroepen. Een samenleesgroep is een manier voor mensen om buiten hun bubbel te treden. Door middel van teksten wordt inzicht gegeven in elkaars gevoel en ervaringen in het leven met betrekking tot een tekst. De module zal in 2025 verder aangeboden worden.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

In 2024 hebben we niet op grote schaal het publieke debat rondom polarisatie beïnvloed. We hadden ons voorgenomen positieve voorbeelden van verbindend samenleven tegenover polariserende tendensen te stellen. Daarnaast wilden we steviger communiceren bij schendingen van democratische en humanistische waarden. Ook op het gebied van *fake news*. Door een volle agenda hebben we de prioriteiten scherper moeten stellen en minder gedaan op deze doelen dan voorgenomen.

WAT HEBBEN WE GELEERD

We hebben geleerd dat mooie projecten soms op ons pad komen waardoor het jaarplan wordt gewijzigd of sommige projecten niet meer uitgevoerd kunnen worden. In 2024 hebben was dit het geval met de tentoonstelling *Tegenpolen* in Slot Loevestein, wat het grootste deel van de tijd in beslag nam.

Wat we verder uit de tentoonstelling hebben geleerd, is dat het geluid van humanisme krachtiger naar voren kan komen – zeker wanneer we samenwerken. Dit geldt zowel voor de interne stem van humanisme en onze boodschap aan de samenleving en het individu, als voor onze naamsbekendheid als Humanistisch Verbond. Grotere projecten bieden bovendien meer mogelijkheden voor publiciteit, waarmee we deze elementen beter onder de aandacht kunnen brengen.

Daarnaast hebben we geleerd dat we beter kunnen meten en evalueren wat mensen van een bepaalde activiteit vonden en wat het ze heeft gebracht.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Aandacht voor innerlijke meerstemmigheid	Ontwikkeling programma: het besef over, en handelingsperspectief rond, innerlijke meerstemmigheid vergroten	▪ Ontwikkeling activiteiten en producten waarin leden en niet-leden hun eigen innerlijke meerstemmigheid (h)erkennen en onderdeel van hun praktijk maken ▪ Samenleesgroepen i.s.m. de Culturele Apotheek met deelnemers uit verschillende 'bubbels'	▪ Workshop <i>Leer omgaan met polarisatie</i> doorontwikkeld tot een verdiepingsdag/ training voor externe maatschappelijke organisaties. Sinds september 2024 bij 7 afdelingen en 7 externe organisaties geprogrammeerd. ▪ I.s.m. Mugmetdegoudentand is de voorstelling <i>Happy Hour</i> op 5 plekken in het land opgevoerd. ▪ De gespreksmethodiek <i>Het goede gesprek</i> is ontwikkeld en getest. ▪ I.s.m. Slot Loevestein is de tentoonstelling <i>Tegenpolen</i> gemaakt. De tentoonstelling is sinds 2 maart 2024 te zien, en is wegens succes verlengd tot 1 september 2025. ▪ Samenleesmodule ontwikkeld rond het	

			thema polarisatie en innerlijke meerstemmigheid.	
Verdere uitwerking programma en samenwerking met andere organisaties	Verdieping programma: we versterken en verdiepen ons verhaal rondom polarisatie en verbinding	Verdiepingssessies met adviesraad	Er zijn gesprekken gevoerd met verschillende experts op het gebied van polarisatie en verbinding, er is geen adviesraad opgericht.	Er is besloten om in plaats van een adviesraad een werkgroep van actieve leden rond dit thema op te richten. Omdat er is gekozen om de tentoonstelling <i>Tegenpolen</i> te maken, is de verdere uitwerking van het programma in de tijd opgeschoven. Daarom is het budget van deze post niet besteed.

5.5. VRIJHEID VAN LEVENSOVERTUIGING

Wereldwijd krijgen geloofsverlaters te maken met vervolging. En hoe vrij ben je in Nederland om niet te geloven als uitsluiting dreigt door de groep waar je bij hoort, je familie en vrienden?

WAT WILLEN WE BEREIKEN

Het Humanistisch Verbond staat voor vrijheid van denken. Anders gezegd: je gedachten zijn vrij. Wat je achtergrond of herkomst ook is, ieder mens heeft het recht in vrijheid te kiezen voor zijn of haar eigen levensbeschouwing. We willen dat mensen die niet geloven of hun geloof afzweren veilig zijn en gehoord worden. We willen dat Nederland hierin een voortrekkersrol speelt: het is vanouds een land waar andersdenkenden een veilige thuishaven vinden; en één van de meest veilige landen ter wereld voor niet-gelovigen. We willen het recht op vrijheid van religie en levensovertuiging breed onder de aandacht brengen. Want dit is een fundamenteel mensenrecht.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

Meerwijk Stanton Groep B.V.
Stationsplein 62
3743 KM BAARN
T: 035 - 541 63 10
e-mail: info@meerwijkgroep.nl

- Mensen die een geloof hebben of willen verlaten, en hiermee worstelen, konden terecht bij onze *Vrijdenkplaats*. We organiseerden bijeenkomsten, onder andere in Amsterdam, Arnhem, Utrecht. De *Vrijdenkplaats* is een platform waar mensen met dezelfde ervaringen en uitdagingen elkaar kunnen ontmoeten: geloofsverlaters, zoekers, twijfelaars en vrijdenkers op de vlucht.
- We boden aan minister en Kamerleden ons *Freedom of Thought*-rapport aan. Daarin vragen we aandacht voor het belang van vervolgte humanisten en ongelovigen, in het kader van de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*. Het rapport leidde tot Kamervragen.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Steun aan buiten religieuze Nederlanders	(Nieuwe) Vrijdenkers die vanwege geloofsafval geïsoleerd raken hebben een plek waar ze terecht kunnen voor verbinding, verdieping en kennis over humanisme.	Vrijdenkplaatsen waar de doelgroep elkaar weet te vinden met ruimte om zelf ook activiteiten te organiseren	Op meerdere plekken in het land worden Vrijdenkplaatsen georganiseerd, begeleid door actieve leden HV in het land.	De Vrijdenkplaats heeft in 2024 een aangepaste invulling gekregen vanwege te weinig animo in aantal vrijwilligers om deze bijeenkomsten te draaien. In 2025 zal het resultaat hiervan pas zichtbaar zijn.
Publicatie Freedom of Thought rapport	Aandacht voor vervolging humanisten en niet-gelovigen wereldwijd	Aanbieding rapport aan commissie Buitenlandse Zaken	Aanbieding aan de commissie, overhandiging aan de voorzitter, (beperkte) media aandacht.	

5.6. HUMANISTISCH GEESTELIJKE VERZORGING

Hoe moet ik nu verder? Hoe ga ik hiermee om? Wat maakt mijn leven de moeite waard? Humanistisch geestelijk verzorgers zijn er voor álle mensen met levensvragen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

We willen professionele ondersteuning bieden bij levensvragen. Op levensvragen zijn vaak geen snelle of medische antwoorden te geven. Levensvragen of 'trage vragen' beantwoord je door te reflecteren met anderen, door te leven en te ontdekken, en door je te laten inspireren. Humanistisch geestelijk verzorgers helpen je hierbij. Een humanistisch geestelijk verzorger is een deskundige gesprekspartner die je begeleidt om je eigen situatie, levensvragen en uitdagingen onder ogen te komen. Het werk van HGV'ers strekt zich ook uit tot het geven van advies over organisatie en beleid vanuit het oogpunt van humanisering.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

- We blijven over het hele land humanistisch geestelijke verzorging faciliteren en HGV'ers ondersteunen: met benoemingen en evaluaties, symposia, ontmoeting en bezinning. Eind 2024 waren er 297 HGV'ers! Professionele gesprekspartners die je ondersteunen om weer zin en richting te vinden in het leven.
- Het jaarlijkse HGV-symposium stond in het teken van *Polarisatie en verbinding* en had als titel *Bruggenbouwers*. 120 humanistisch geestelijk verzorgers namen deel aan het jaarlijkse HGV-symposium. Het programma bestond uit verhalen van verschillende experts (Daan Rovers, Hans Bouttelier), inspirerende en verbindende verhalen (Sahand Sahebdivani), workshops (innerlijke meerstemmigheid, perspectivische lenigheid etc.) en een mooi randprogramma (welkomstritueel, een perspectievenlabyrint). Het symposium is met gemiddeld een 8,0 beoordeeld.
- Verdiepingsmiddag en een handreiking Gender & Seksualiteit ontwikkeld (zie ook programma *Genderidentiteit*)
- Samen met SPACE organiseerden we een storytelling spel waarin humanistisch geestelijk verzorgers werden uitgenodigd om op avontuur te gaan in de minder bekende, ongebruikte of weggedrukte gebieden van onze verbeelding. Compassie (voor anderen én jezelf) stond deze middag centraal. (Aantal deelnemers: 18) .
- Drie dagen lang vormde een groep van humanistisch geestelijk verzorgers een tijdelijke gemeenschap in een HGV-retraite. Het was een bijzonder samenzijn waarin verbinding met jezelf, de ander en het geheel centraal stonden. In co-creatie zijn de drie dagen ingekleurd en zijn er een tal van werkvormen voorbij gekomen. Denk aan mindful bewegen, zintuiglijke verbondenheid, ontdekken van de draak in onszelf, verschillende rituelen en meer. Een greep uit wat deze drie dagen de deelnemers hebben gebracht: '*De ruimte om eerlijk te kijken naar mijzelf en af te stemmen op de behoeften van de ander*'; '*Zo zorg dragen voor elkaar*'; '*Voeding en inspiratie voor mijn werk en een groep met mensen waar ik mij door gesteund voel!*'; '*Inspiratie en verbinding*'. (Aantal deelnemers: 16)
- We organiseerden 10 online bijeenkomsten. Elke maand is er een gastspreker die iets komt vertellen over zijn expertise: verschillende programmamanagers (*Genderidentiteit*, *Polarisatie en verbinding*, *Laatste levensfase*, *Ecohumanisme*), collega HGV'ers (*Lied van mijn leven* – over zang en dementie), promovenda en hoogleraren van de Universiteit voor Humanistiek. Hiernaast was er ook ruimte voor uitwisseling.
- We hebben een online community gelanceerd gericht op het vergroten van de onderlinge verbinding tussen HGV'ers. Doel is om kennis en inspiratie uit te wisselen en ruimte te creëren waar collega's elkaar kunnen helpen met vragen.
- We hebben onze strijd om geestelijke verzorging voor iedereen toegankelijk te maken voortgezet. In november-december vond een reeks van groepsgesprekken voor jongeren (18-25 jaar) plaats. Er is met elkaar gesproken over de leuke en lastige kanten van het leven

en er zijn verschillende opdrachten gedaan om tot een persoonlijke 'roadmap' te komen die deelnemers verder op weg helpen. De reeks is begeleid door 2 humanistisch geestelijk verzorgers. (Aantal deelnemers: 7)

- We hebben een slag gemaakt in de professionaliteit van de werkprocessen en -structuren van HGV, onder meer door de beroepsstandaard te vernieuwen, de benoemingscommissie te evalueren en het CRM-systeem op te schonen.
- We zijn druk bezig met het ontwikkelen van een humanistische inspiratiebundel. Naar verwachting zal de lancering van dit boek juni 2026 plaatsvinden.
- HGV voor HGV: de programmamanager HGV was ook in 2024 beschikbaar voor individuele gesprekken.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

In plaats van kunstwerken te realiseren voor HGV, hebben we ervoor gekozen om op een andere manier invulling te geven aan de zichtbaarheid van HGV. Onze focus lag op het ontwikkelen van het *Boekje vol Humanisme*, een inspirerend project in co-creatie met een groep betrokken HGV'ers.

Bij de ontwikkeling van het online platform hebben we bewust gekozen om te werken met de bestaande digitale infrastructuur. Dit heeft geleid tot een onderbesteding; maar bleek een efficiënte aanpak.

De verdiepingsmiddag over sterfelijkheid is verplaatst naar een ander moment, omdat de oorspronkelijke datum samenviel met een periode vol vieringen en rituelen binnen HGV. De belangstelling voor het onderwerp blijft aanwezig, en we kijken ernaar uit om deze waardevolle bijeenkomst alsnog te organiseren.

WAT HEBBEN WE GELEERD

We hebben gemerkt dat HGV'ers vaak volle agenda's hebben. Dit onderstreept het belang van een goede spreiding van ons aanbod over het jaar, bij voorkeur buiten drukke periodes en feestdagen. Die planning zorgt ervoor dat meer mensen ruimte kunnen maken om deel te nemen.

Bij de jongerenreeks *Je bent jong en je wil... Wat?* bleek het bereiken van jongeren uitdagend. Wat we daaruit meenemen, is hoe waardevol samenwerking met lokale welzijnspartners kan zijn. Zij helpen niet alleen bij het vergroten van ons bereik, maar ook bij het beter aansluiten op de leefwereld van jongeren.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Inspiratie, verbinden en ondersteunen	We zijn een aantrekkelijke organisatie voor levensbeschouwelijke voeding, inspiratie en onderlinge verbinding voor HGV'ers	We blijven over het hele land humanistisch geestelijke verzorging faciliteren en HGV'ers ondersteunen	Eind 2024 waren er 297 HGV'ers. Er hebben 8 periodieke evaluatiegesprekken plaatsgevonden met circa 40 humanistisch geestelijk verzorgers.	
		We blijven over het hele land humanistisch geestelijke verzorging faciliteren en HGV'ers inspireren.	▪ Het jaarlijkse HGV-symposium met 120 humanistisch geestelijk verzorgers. ▪ Verdiepingsmiddag en handreiking Gender & Seksualiteit ontwikkeld (zie ook programma <i>Genderidentiteit</i>). ▪ Samen met SPACE organiseerden we een storytelling spel. ▪ Driedaagse HGV-retraite. ▪ 10 online bijeenkomsten	
		We ondersteunen in onderlinge verbondenheid, verstevigen kennis middels communicatie en online kanalen	▪ We hebben een online community gelanceerd gericht op het vergroten van de onderlinge verbinding tussen HGV'ers. ▪ We brengen maandelijks een nieuwsbrief uit met relevante informatie voor HGV'ers	

		HGV voor HGV	Er hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden met HGV'ers die een beroep hebben gedaan op de HGV'er	
Profilering, zichtbaarheid en verbreding werkveld	HGV groepsbijeenkomsten voor jongeren	Er heeft een jongerenreeks plaatsgevonden in de regio Zwolle	6 jongeren namen deel aan de jongerenbijeenkomst.	Aantal deelnemers viel tegen. Dit heeft o.a. te maken met moeilijke bereikbaarheid groep en de tijd die werving in verhouding kost tot wat het oplevert.
	Humanistische inspiratiebundel	Er is een bundel met humanistische inspiratiebronnen gelanceerd	Er is een boek gelanceerd en 3.000 mensen hebben dit boek besteld.	Lancering is vertraagd omdat verkrijgen van licenties langer duurde dan verwacht.
	Kunstwerken voor HGV	Er zijn 10 portretten/kunstwerken van verschillende humanistisch geestelijk verzorgers rondom verschillende life events (die linken aan verschillende (bestaande en te ontsluiten) werkvelden	Niet gerealiseerd.	Er is gekozen voor een andere manier om de bestaande werkvelden onder de aandacht te brengen bij een breed publiek. O.a. door ondersteuning van HGV'ers in 1 ^e lijn in communicatie. Er is een folder ontwikkeld met informatie over HGV.

5.7. HUMANISTISCHE UITVAARTBEGELEIDING

Als iemand overlijdt, staat alles stil. Tegelijk moet je veel regelen. Praktische zaken vragen om snelle beslissingen. Hoe zorg je in deze tijd voor een persoonlijk en betekenisvol afscheid? Wij helpen je graag.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

Na 20 jaar een zelfstandige stichting te zijn geweest is de Humanistische Uitvaartbegeleiding (Hub) weer terug bij het Humanistisch Verbond. De dienst biedt humanistisch sprekers bij uitvaarten. Op vrijwillige basis bieden zij nabestaanden begeleiding in het vormgeven van de uitvaartceremonie. Zij werken vanuit humanistische waarden en zorgen voor een afscheid dat aansluit bij wat de overledene belangrijk vond in het leven: hoe stond de persoon in het leven, en wat betekende hij of zij voor de nabestaanden? Dit geeft het afscheid extra betekenis.

We willen de dienst in zowel kwaliteit als in kwantiteit verder laten groeien en we willen graag het pakket aan diensten rondom afscheid verder ontwikkelen.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

Het eerste jaar stond in het teken van kennismaken en plannen maken. Aan het einde van het jaar resulteerde dat in een meerjarenbeleidsplan 2025-2029 met een nieuwe positionering en doelstellingen om tot een sterke dienst te komen, en ook in een nieuwe organisatiestructuur die vanaf 2025 wordt geïmplementeerd.

Organisatie & Ontmoeting

- Symposium in een volle zaal van Kontakt der Kontinenten in Soesterberg
- 2 x een Regiodag, een dag waar vrijwilligers uit alle regio's elkaar ontmoeten
- Gesprekken over de toekomst
- Gesprekken over een nieuwe organisatiestructuur in samenwerking met bureau AAIM

Communicatie

- De Hub kreeg een plek op de website van het HV
- Nieuwe brochures en advertenties
- Een eigen uitvaartwensenboekje 'Wat blijft'

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

We hadden de ambitie om de vernieuwde basisopleiding voor humanistisch sprekers meerdere keren in 2024 aan te bieden. In plaats daarvan hebben we ervoor gekozen om ons in eerste instantie te richten op één goed verzorgde editie in september, waar zeven nieuwe vrijwilligers aan deelnamen. De ervaringen en inzichten uit deze eerste ronde vormen een waardevolle basis om het aanbod in de toekomst verder uit te breiden.

WAT HEBBEN WE GELEERD

Onze ambitie om 30 nieuwe vrijwilligers te werven en de opleiding tweemaal te organiseren gaf richting, maar we ontdekten dat het belangrijker was om eerst de tijd te nemen voor het ontwikkelen van een gezamenlijk nieuw verhaal. Die investering bleek waardevol: aan het einde van 2024 stond er een stevig fundament. We zijn nu goed voorbereid om vanaf 2025 met meer kracht en helderheid naar buiten te treden.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Organisatie	Vanwege de overgang van de Hub naar het HV, richten we ons in 2024 in het bijzonder op binding tussen het Landelijk Bureau en de regio's, en de regio's onderling.	▪ Kennismakingsronde met alle regio's ▪ 2 x Regiodag waar vrijwilligers uit alle regio's elkaar ontmoeten ▪ Strategieteamdagen voor gesprekken over de toekomst	De nieuwe strategie is gedeeld en omarmd door de regio's, met daarbij ook de nieuwe organisatiestructuur.	

Binding en behoud vrijwilligers	We trekken nieuwe vrijwilligers aan en zetten we in op behoud van de vrijwilligers met inspiratie en bijscholing	▪ In maart organiseerden we het jaarlijkse symposium in een volle zaal van Kontakt der Kontinenten ▪ De opleiding nieuwe stijl is 1x gegeven – in september 2024 – met 7 deelnemers. ▪ De workshop <i>Rituelen</i> is in oktober gegeven.	Er zijn zeven nieuwe vrijwilligers geworven. Tegelijk hebben meerdere vrijwilligers zich afgemeld, waardoor we geen groei in aantal vrijwilligers hebben kunnen realiseren.	Het aantal nieuwe vrijwilligers is achtergebleven. Er is meer tijd gegaan naar de interne ontwikkelingen, waardoor er minder tijd was voor werving van vrijwilligers.
Communicatie & werving	We gaan het verhaal van de Hub aanscherpen, het zogenaamde merkverhaal. Dat wordt een helder, sterk verhaal waarmee we de dienst een duidelijke, onderscheidende plek in het landschap geven.	• Communicatie maakt een belangrijk deel uit van de meerjarenstrategie 2025-2029 • Er is een communicatie- en marketingplan opgesteld voor 2025 en verder	▪ Tijdelijke brochures gemaakt in lijn met HV, plek op de website en SEO. ▪ Er zijn eerste advertenties uitgezet en een campagne rondom het <i>Uitvaartwensenboekje</i>.	De eerste stappen naar een nieuwe positionering zijn gezet, maar dit eerste jaar hebben we nog niet echt met kracht naar buiten kunnen gaan. De zoektocht naar wie we willen zijn, duurde iets langer. We zetten daarom in op 2025 voor de herlancering van de Humanistische uitvaartbegeleiding.

5.8. CAMINO VAN VRIJHEID

Strek je benen en scherp je geest op de *Camino van Vrijheid*. Een wandeltocht die je meeneemt langs de sporen van humanistische dwarsdenkers en dromers.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

Camino van Vrijheid is een langeafstandswandelpad om voorvechters voor individuele vrijheid voor iedereen te memoreren met gedenktekens, tegels in steden of bordjes op palen of banken buiten steden. We laten zien dat vrijheid niet vanzelfsprekend is door de tijdsdiepte en de fijnmazigheid van de strijd voor vrijheid zichtbaar te maken. We onderstrepen de waarde hiervan, en dat we in actie moeten komen als deze onder druk staat – in Nederland of daarbuiten.

De ambitie is om dit op termijn door te trekken naar andere Europese landen. We bieden zowel informatie over de voorvechters, als reflectie op de eigen vrijheid aan en wat we daarmee doen. De associatie met een pelgrimage past.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

- Begin 2024 zijn we gestart met het project, we hebben een projectplan ontwikkeld.
- We hebben goedkeuring voor het plaatsen van tegels in Deventer gekregen, het lanceringsevent ging door op 12 april 2025. Mét audiotour, ingesproken door Stine Jensen, en een verdiepend boekje. Ook bereiden we een aanbod met wandelingen met gids voor, i.s.m. de VVV van Deventer.
- In 2024 hebben we de bestaande tegels in Amsterdam, zie vrijheidvanamsterdam.nl, overgedragen aan het HV. Medio 2025 vernieuwen we de audioroute en het boekje bij de Amsterdamse tegels, zodat het past binnen het grotere plan. In 2024 hebben we dit voorbereid. Stine Jensen zal ook deze audio's inspreken.
- We hebben ook goedkeuring gekregen voor het plaatsen van bordjes op banken langs de Amstel van Amsterdam naar Ouderkerk. Vanaf mei 2025 zijn hierlangs audio's te beluisteren, als 'try-out' voor de pelgrimage.
- We hebben langeafstandwandelaroute door Nederland voorontwikkeld, met voldoende locaties waar vrijheidsverhalen verteld kunnen worden.
- Ook zijn we gestart met goedkeuring voor tegels in gemeente Rotterdam en Den Haag, en we zijn gestart met onderzoek van Amersfoort en Zwolle. Dit doen we altijd i.s.m. lokale erfgoedclubs zoals het Vredespaleis, Domus Spinozana, de Gevangenenpoort, Stadsarchief Rotterdam, Historische Vereniging Oud Leiden, Spinozahuis Rijnsburg.
- We hebben in Amsterdam samen met HVAA 6 gidsen geworven en getraind. In 2024 hebben we in totaal 30 wandelingen met gids georganiseerd. 6 daarvan waren groepen met middelbare scholieren.
- Vanaf 2019, toen de Amsterdamse tegels werden geplaatst, is in totaal ongeveer 75.000 maal een punt geopend op de bestaande gratis audioroute door Amsterdam. De eerste jaren werden de audio's vaker geopend dan de latere jaren, in het begin was er veel publiciteit.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

Al onze plannen zijn uitgevoerd.

WAT HEBBEN WE GELEERD

Een wandeling met als onderwerp vrijheid blijkt vrijwel iedereen aan te spreken. We vinden veel enthousiasme voor ons idee om een *Camino van Vrijheid* in steden, tussen steden en internationaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd blijken contacten en onderhandelingen met steden tijdrovender dan gedacht. We hoopten al van meer gemeenten een groen licht te krijgen voor ons project. De ervaring die we opdoen helpt ons om steeds beter te begrijpen welke wegen we moeten bewandelen om onze noodzakelijke partners (m.n. gemeentes) mee te krijgen.

We merkten in 2024 ook dat er meer capaciteit nodig is om dit project de vaart tge geven die we zoeken. In 2025 zullen we dus de capaciteit voor dit project uitbreiden.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Langeafstandswandelpad door steden om denkers over vrijheid te memoreren	Met tegels of bordjes locaties markeren waar denkers over vrijheid hebben gewoond of gewerkt	Tegels met QR-code en citaten, of bordjes met QR- code in openbare ruimte plaatsen	Goedkeuring Deventer voorbereid.	We hoopten al een definitieve go te krijgen, maar de gemeente heeft meer tijd nodig.
	Light informatie over denkers en locaties aanbieden, ook koppelen aan humanisme	Gratis audiotours langs markeringen	Audiotours in Deventer en nieuwe audiotour in	Realisatie kostte iets meer tijd dan gepland.

Meerwijk Stanton Groep B.V.
Stationsplein 62
3743 KM BAARN
T: 035 - 541 63 10
e-mail: info@meerwijkgroep.nl

			Amsterdam en langs Amstel naar Ouderkerk zijn voorbereid.	
	Verdiepende informatie over denkers en locaties aanbieden, ook koppelen aan humanisme	Verdiepend boekje	Boekje in Deventer en Amsterdam in voorbereiding.	
	Vieren, en persmoment voor het project	Lanceringsevent	Lanceringsevent Deventer en Ouderkerk voorbereid.	Lancering kon niet in 2024 plaatsvinden omdat gemeentes meer tijd vroegen.
	In groepsverband informatie over denkers en locaties aanbieden, ook koppelen aan humanisme	Gidswandelingen	30 gidswandelingen in Amsterdam gerealiseerd.	

6. CAMPAGNE EN COMMUNICATIE

Via onze communicatie en campagnes stralen we uit dat iedereen die zich tot humanisme aangetrokken voelt welkom is.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

De positionering van het Humanistisch Verbond (zie meerjarenbeleidsplan 2022-2026) klinkt door in alle communicatiekanalen van de organisatie. Het Humanistisch Verbond is een levensbeschouwelijke zingevingsbeweging die zich inzet voor een menswaardige samenleving. Dit komt in al onze onderwerpen terug. Of we nu een lezingenreeks organiseren over een goede dood of een campagne van de grond tillen

rond het klimaat: zingeving en humanisering gaan altijd hand in hand. We richten ons naar binnen én naar buiten.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

Nieuwe social mediastrategie

In 2024 is er ingezet op het vergoten van ons bereik en het engagement met onze achterban. Daar is een nieuwe social mediastrategie voor ontwikkeld en die wordt stapsgewijs uitgevoerd. Deze is gericht op een diverser geluid en het duidelijker uitdragen van waar humanisme in het breed en het Humanistisch Verbond in het bijzonder voor staat. Dat heeft als resultaat dat er in een korte tijd een grote groei (30%) van volgers op de sociale kanalen is gerealiseerd en dat we veel meer interacties met onze volgers hebben gehad.

Chatten met Spinoza

Na grondig onderzoek en uitvoerige gesprekken (onder andere met de werkgroep AI) hebben we na de zomer een app gelanceerd waarmee mensen kunnen chatten met Spinoza. De app werkt met AI technologie. Het doel is om meer mensen op een laagdrempelige manier in contact te brengen met de filosofie. De app wordt erg veel gebruikt (in 2024 in totaal 4.960 gebruikers) en het levert ook de nodige aandacht in de pers op. De app zelf is een succes. De doelgroep die we er mee bereiken is echter minder vatbaar voor een lidmaatschap (9,5%) dan we bij andere campagnes zien.

Doorontwikkeling website

De website groeit en ontwikkelt zich. Waar het eerst vooral een site was met als doel om mensen lid te maken is het nu meer en meer een site geworden waarin we laten zien wat het Humanistisch Verbond is via artikelen, interviews, portretten en andere verdiepende inhoud. De rijkheid van onze content wordt steeds beter zichtbaar en ontsloten. Dat zorgt voor meer engagement met bezoekers van de site en het draagt bij aan de uitstraling van de organisatie.

CRM-systeem

We zijn dit jaar nog verder overgegaan op het gebruiken van ons eigen CRM-systeem. Hiermee kunnen we sneller en gemakkelijker

communiceren met onze leden en volgers. En we kunnen betere data vergaren over wat mensen aanspreekt, zonder dat we gebruik hoeven te maken van verschillende platformen.

Leden- en fondsenwerving

In 2024 is het team van Campagne & Communicatie volledig anders ingericht. Er zijn mensen in het team gekomen met specifieke expertises en er is een traineeship opgestart waarin een medewerker wordt begeleid om zich te richten op leden- en fondsenwerving. Sinds september is het team voor het eerst in jaren weer op volle sterkte.

Eind 2024 waren er 18.939 mensen lid van het HV. We werven 1.403 nieuwe leden en hadden 1.591 opzeggingen. Dit betekent netto -188 leden.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

Het was de bedoeling dat we in 2024 met een nieuwe huisstijl en merkidentiteit naar buiten zouden komen. Helaas bleek in het begin van het jaar dat het bureau waarmee we dat traject ingegaan waren niet de beste partner voor ons was. We hebben dus besloten afscheid van hen te nemen voor de uitvoering van de strategieën en zijn op zoek gegaan naar een nieuwe partner. Die is gevonden en inmiddels zijn de processen weer in werking. Maar voor 2024 heeft dat geleid tot stilstand op dit gebied en door deze ontwikkeling is ook het actief werven van leden op een lager pitje komen te staan.

WAT HEBBEN WE GELEERD

Onze manier van communiceren op de site en de sociale kanalen is zeer effectief en levert overwegend positieve reacties op. Het is ook zo dat we afgelopen jaar meer betrokken zijn in discussies over standpunten en zienswijzen. Intern hebben we daar heldere lijnen voor opgesteld en externe partners in de hand genomen om te zorgen dat we een heldere en duidelijke stem worden in het maatschappelijk debat.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Merkcampagne	HV positioneert zich hernieuwd in 2024	Campagne ontwikkelen en lanceren	Het HV wordt gezien als een levensbeschouwelijke organisatie die strijdvaardig is en er is voor iedereen met behoefte aan zingeving, verbinding en verdieping.	Resultaat is niet behaald doordat het proces vertraging heeft opgelopen. Is nu voorzien voor Q2 2025.
Versterken communicatie	Alle communicatiekanalen worden in lijn gebracht met de nieuwe merkpositionering	- Website aanpassen - Sociale media strategie - Content-creatie met extra focus op audiovisueel	- Redesign en aanpassing aan communicatiestrategie - Vergroten van bereik en betrokkenheid sociale media	Gedeeltelijk uitgevoerd. De strategie is verder ontwikkeld en het bereik is vergroot. Instagram is + 14% Linkedin is + 10,8% Facebook is + 4,6% Vanwege het uitblijven van de nieuwe merkidentiteit is het audiovisuele gedeelte even op pauze gezet.

		▪ Brandbook en doorontwikkeling corporate uitingen ▪ Nieuwe huisstijl is ingevoerd op de website, social kanalen, nieuwsbrief en alle fysieke uitingen van het HV ▪ Nieuwe productontwikkeling	Eenduidig en herkenbaar beeld van HV in alle uitingen	Is niet geheel uitgevoerd. Is onderdeel van de merkidentiteit die vertraging heeft opgelopen. Voorzien voor Q2 2025. We hebben met het lanceren van de 'Appen met Spinoza'-functie een nieuw product met een nieuwe insteek ontwikkeld. Dit was zeer succesvol met meer dan 6.000 mensen die gebruik maken van de functie.
		Magazine verschijnt 3x per jaar en krijgt redesign	In 2024 is de redesign voltooid	Redesign is uitgesteld en vindt plaats Q2 2025.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Ledenbehoud en -groei	Ledenwerving groeit dankzij nieuwe merkpositionering	Minstens 2 ledenwervingscampagnes gedurende het jaar opgezet	Op 31/12/2024 zijn er 4.000 leden geworven	Resultaat is niet behaald vanwege de vertraging bij de nieuwe merkidentiteit en het aanpassen van het team. Op 31/12 waren er 18.939 mensen lid van het HV. We werven 1.403 nieuwe leden en hadden 1.591 opzeggingen. Netto -188 leden. Er is 1 ledenwervingscampagne geweest.
Fondsenwerving	Nieuwe Inkomste uit fondsenwerving	Propositie donateurswerving is bepaald en wordt uitgevoerd	Op 31/12/2024 is €80.000 geworven aan donaties	Het totaal aan donaties in 2024 was: €94.983

ERP	Stroomlijnen processen & invoering ERP-systeem	Q1: besluit over het traject op basis van het onderzoek Q2: uitvoering besluit	Kwalitatief betere leden- en fondsenwerving. De kosten zijn afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek.	Na verschillende demo's en bezoeken aan Leger des Heils is er gekozen voor de Nalatenschapsmodule van Pixelzebra. In verschillende sessies met team NEx en de directeur is er besloten dat het team ook overgaat op ons CRM-systeem, waarmee de hele organisatie verwerkt is in dat systeem. Daarnaast zijn alle nieuwsbrieven over van Mailchimp naar ons eigen Dynamics CRM HV. We hebben intranet voor de HGV-afdeling opgezet waarmee alle HGV'ers met elkaar zaken kunnen delen en communiceren.
-----	--	---	--	---

7. NALATENSCHAP & EXECUTEURS

Ons team Nalatenschap & Executeurs beheert nalatenschappen voor het Humanistisch Verbond.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

Het team Nalatenschap & Executeurs (NEx) werft erfstellers en wikkelt nalatenschappen af voor mensen die daarvoor in hun omgeving geen (geschikte) personen hebben. In ruil voor die werkzaamheden krijgt het Humanistisch Verbond een positie in het testament. Het in het testament opgenomen erfdeel vormt een belangrijke pijler voor de financiering van het werk van het Humanistisch Verbond. Werkzaamheden

Meerwijk Stanton Groep B.V.
Stationsplein 62
3743 KM BAARN
T: 035 - 541 53 10
e-mail: info@meerwijkgroep.nl

van het team zijn: informatievoorziening, werving en uitvoering Dienst Executeur; (juridische en fiscale) afhandeling van nalatenschappen; beheer vermogen van het Humanistisch Verbond.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

Wachttijst en relatiebeheer

Gedurende 2024 is een belangrijk deel van de wachttijst weggewerkt. Het team is daarnaast druk bezig geweest met relatiebeheer. Zo wordt meer tijd besteed aan het contact met bestaande erfstellers en het bijhouden van reeds bestaande dossiers.

CRM-systeem

Naar aanleiding van de bevindingen uit het in kaart brengen van ons cliëntenbestand (2023) en relatiebeheer is besloten om het huidige CRM-systeem te vernieuwen en werkprocessen aan te scherpen. Het voortraject hiervoor is gebeurd in Q3 en Q4 van 2024. De implementatie hiervan zal gebeuren in Q1 en Q2 van 2025.

De voornaamste cijfers

- Er is een totaalbedrag van € 2.204.427 toegekend uit nalatenschappen.
- Er waren 276 Infovragers die een brochure per post of als download hebben ontvangen.
- Bij 52 (potentiële) erfstellers is er een (digitaal)huisbezoek geweest (d.w.z. eerste huisbezoeken, tweede huisbezoeken en update-gesprekken).
- Er zijn 7 nieuwe erfstellers bijgekomen in 2024, wat maakt dat op 31 december 2024 bij 444 erfstellers het Humanistisch Verbond als executeur in het testament opgenomen is.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

Met het werven van nieuwe erfstellers is wel een begin gemaakt maar deze is niet op het niveau gebracht waar wij op hoopten.

Hoewel er grote stappen zijn gezet met het completeren en aanvullen van dossiers van onze cliënten is dit proces nog niet ten einde. Na de invoering van het nieuwe CRM-systeem zal dit project efficiënter kunnen worden voortgezet.

WAT HEBBEN WE GELEERD

De focus op relatiebeheer heeft geleid tot het inzicht dat onze digitale systemen en werkprocessen verbeterd dienen te worden. Hiermee is een begin gemaakt in 2024 maar dit zal ook een groot deel van 2025 in beslag gaan nemen.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Huisbezoeken erfstellers	Oplossen wachtlijst	Huisbezoeken opschalen	Wachtlijsten opgelost	
Bekendheid dienst NEx vergroten	Honderd nieuwe erfstellers	Advertenties plaatsen	276 Infovragers die een brochure hebben ontvangen.	
Relatiebeheer	Opschonen van het bestand	In kaart brengen bestand en selecteren	Gedaan	

Digitalisering dossiers	Verbeteren sturingsinformatie	Alle papieren dossiers in CRM onderbrengen	Gedaan	
-------------------------	-------------------------------	--	--------	--

8. ORGANISATIE

LANDELIJK

BUREAU

Het team Officemanagement brengt structuur en professionalisering aan het Humanistisch Verbond, zodat het een goed functionerende organisatie is.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

De werkzaamheden van team Officemanagement bestaan uit doorlopende en ad hoc zaken die intern geregeld moeten worden voor alle medewerkers. De doelstelling is dat onze zaken goed op orde zijn en dat daarmee het werk van de medewerkers van het HV soepel en efficiënt kan verlopen.

Onze plannen voor 2024 richten zich vooral op het versterken van werkgeluk. Enerzijds willen we een individueel aanbod creëren waarmee medewerkers hun talenten en vaardigheden kunnen ontwikkelen. Anderzijds zetten we in op het bevorderen van werkgeluk op kantoor-breed niveau, door gezamenlijke teamactiviteiten te bedenken en te organiseren. Daarnaast wilden we onze data in kaart brengen en een goede IT-beveiliging op poten zetten, en ons nieuwe inkoopbeleid implementeren. Tot slot wilden we de veiligheid van het kantoor op orde brengen met onder andere een deugdelijke BHV.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

- De grote projecten en het op orde brengen van zaken hebben we vooral in 2023 gedaan; in 2024 heeft het Officemanagement voornamelijk doorlopende en ad hoc zaken uitgevoerd. Dit omvat de domeinen HR, IT, Financiën en Facilitair.

- Wel is naast de doorlopende zaken de klachtenregeling op orde gemaakt en afgerond in 2024. En daarnaast hebben we ons inwerkdocument gemaakt.
- Wat betreft werkgeluk hebben we een tweetal coaches 'getest' en gekeken of we een algemeen HV-aanbod konden creëren voor medewerkers om uit te kiezen op het gebied van stimulatie van individueel werkgeluk. Het ging dan onder andere om een aantal coaches waar mensen uit konden kiezen voor bijvoorbeeld loopbaanadvies, of een talententest die we in ons aanbod zouden kunnen opnemen wanneer mensen wilden kijken waar hun talenten en vaardigheden precies liggen. Hier is uiteindelijk toch vanaf gezien, deels door de prijzen, deels door de mogelijkheid van de individuele keuze van mensen. We hebben wel twee humanistisch geestelijk verzorgers die voor alle werknemers beschikbaar zijn voor ondersteunende gesprekken.

WAT HEBBEN WE NIET GEDAAN

In 2024 zijn we niet begonnen met onze BIV van data - de Beschikbaarheid, Integriteit en Vertrouwelijkheid - in kaart te brengen. Dit houdt in dat wij een IT-scan maken om de beveiliging van onze gegevens te testen, en deze vervolgens al naargelang de bevindingen deugdelijk te beveiligen. Verder lopen we iets achter wat betreft de veiligheid op kantoor, en dan met name de focus op een quotum van BHV'ers op kantoor, en daarnaast een veiligheidsoefening. Het inkoopbeleid is vernieuwd en geïmplementeerd, maar enkel voor nieuwe leveranciers, of wanneer een contract met een huidige leverancier ten einde komt. Verder hebben we ook het abonnementsbeleid nog niet vernieuwd.

WAT HEBBEN WE GELEERD

We hebben geleerd dat het belangrijk is om collega's binnen een team beter op de hoogte te stellen van de werkzaamheden om zo makkelijker over te kunnen dragen, en daarnaast om goede afspraken te maken om elkaars verwachtingen in kaart te kunnen brengen.

INZET	DOELSTELLING	ACTIVITEIT	RESULTAAT	REDEN
Werkgeluk creëren voor medewerkers	Gezonde medewerkers in een gezonde organisatie	Actief stimulerende en individuele activiteiten	Toename individuele medewerkerstevredenheid en passender werk per persoon.	Resultaat is niet helemaal behaald. Initiatieven zijn genomen en uitgevoerd, meting MTO nog niet gedaan.
Procesoptimalisatie op het gebied van Financiën en HR, Office	Efficiëntere werkprocessen creëren voor iedereen	Processen in kaart brengen en waar nodig aanpassen.	Toename individuele en collectieve efficiëntie	Dit project is door C&C overgenomen.
Beschikbaarheid, Integriteit en Vertrouwelijkheid (BIV) van data	Werken in een digitaal veilige omgeving	• Huidige mate van informatiebeveiliging vaststellen • Maatregelen voor meer beveiliging data • Alle wachtwoorden in een beveiligd systeem onderbrengen	• Alle medewerkers zijn op de hoogte van de beveiligingsmaatregelen en voeren het door waar nodig. • Alle medewerkers hebben toegang tot nieuw wachtwoordsysteem.	Dit project is gestart, maar nog niet afgerond, wordt voortgezet in 2025.
BHV-situatie op orde brengen	Een veiligere werkomgeving voor alle medewerkers	• BHV oefeningen doen met huidige BHV'ers • Vaststellen welke veiligheidsrisico's er zijn en hoe	• BHV'ers zijn up-to-date. • De veiligheidsrisico's zijn weggewerkt.	Niet volledig uitgevoerd, capaciteitstekort in team office.

		we die kunnen oplossen, en dit doorvoeren		
--	--	---	--	--

9. BLIK VOORUIT: BELEID EN BEGROTING 2025

BELEID 2025

Onze plannen, voortkomend uit de strategische keuzes die in het meerjarenbeleidsplan gemaakt zijn, liggen voor 2025 vast in een jaarplan. Dat is door de leden tijdens een algemene ledenvergadering goedgekeurd. Bij verschijnen van dit jaarverslag zijn we uiteraard volop bezig met de uitvoering daarvan.

De accenten in 2025 liggen op:

- De ontwikkeling van de organisatie. Dat betekent dat we de ondersteuning aan de lokale afdelingen willen uitbreiden. We gaan in gesprek met de afdelingen en inventariseren behoeftes. Als opnieuw extra capaciteit nodig is op het Landelijk Bureau zullen we dat inrichten.
- Uitbouw, opschaling en doorontwikkeling van in 2024 ontwikkelde programmatische activiteiten. Op basis van monitoring en evaluatie worden bewezen successen uitgebreid of krijgen een vervolg in een nieuw jasje. Daarnaast houden we ruimte voor creativiteit en innovatie; voor het ontwikkelen van nieuwe invalshoeken en vormen.
- Een rode draad door ons werk is het streven mensen bij elkaar te brengen. Enerzijds in warme, verbindende samenkomsten waarin de herkenning op basis van de gedeelde humanistische waarden centraal staat. Anderzijds in de vorm van prikkelende ontmoetingen die erop gericht zijn de ander te zien en (h)erkennen, ook als die heel anders is.
- Als zendende instantie zetten we ons in voor de door ons benoemde humanistisch geestelijk verzorgers. We inspireren, verbinden en ondersteunen HGV'ers, zowel onderling als met het HV. Als onderdeel hiervan bewaken en verstevigen we de professionaliteit en ambtelijke binding van de HGV'ers.
- We verstevigen de organisatie van vrijwilligers die bij uitvaarten spreken. In 2024 is de humanistische uitvaartbegeleiding in handen gekomen van het HV. Om aan de ambities te kunnen voldoen, maakt het Humanistisch Verbond ruimte voor versterking van het team op het Landelijk Bureau.
- We onderzoeken of, en zo ja welke, diensten we als HV verder willen ontwikkelen. Te denken valt aan humanistische trouwerijen of andere liefdevolle verbintenissen, geboortefeesten en andere begeleiding bij levensveranderende momenten. Ritueelontwikkeling is hier onderdeel van.
- We treden zelfbewust naar buiten met een grote HV-campagne, een nieuwe huisstijl en meer persoonlijke communicatie. Al onze kanalen worden in lijn gebracht met de nieuwe 'look en feel' van het HV. Hiermee kunnen we ons nog beter focussen op het verhaal en de uitingen die onze missie en visie het beste uitdragen. Ledenwerving is hiervan onderdeel.
- In de dienstverlening die we in de vorm van executeurschap bij nalatenschappen bieden, zullen we in 2025 met nieuwe digitale systemen gaan werken en ons verder voorbereiden op de groei van deze dienstverlening.

RISICO'S 2025

Financieel

Het risico met betrekking tot het vermogen van het Humanistisch Verbond ligt vooral bij de grilligheid van de opbrengsten van nalatenschappen en van de beleggingen. Voor de nalatenschappen blijven we in de begroting uitgaan van het 10jaars-gemiddelde. Wij onderscheiden ons door een sterke afdeling van Executeurs Testamentair. Mensen vertrouwen ons hun nalatenschap (deels) toe. We besteden veel aandacht aan het in stand houden van dit vertrouwen en hebben ook waarborgen ingebouwd via het verplicht stellen van een VOG, en het vierogenprincipe. Hoewel de inkomensstroom grillig is, wordt er wel systematisch gestuurd op het in stand houden van en enige groei in het aantal erfstellers. Op het gebied van legaten en andere A-Z-nalatenschappen kunnen we ons nog niet meten met andere goede doelen, maar ontwikkelden we een strategie om die achterstand in te lopen.

De beleggingen zijn eveneens grillig. Met name de waardeveranderingen van obligaties en aandelen zijn onvoorspelbaar en afhankelijk van de ontwikkelingen op de effectenmarkten. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het vermogensbeheer. Per 1 januari 2014 is het vermogensbeheer opgedragen aan Triodos Bank. Triodos Bank voert een beleid dat marktconform financieel rendement combineert met het bevorderen van duurzame ontwikkelingen. De gelden zijn gematigd defensief en duurzaam belegd. In 2024 boekten we een positief resultaat van € 707.672 op onze beleggingsportefeuille.

Los van het beleggingsrisico is het risico dat de nalatenschappen negatief afwijken van de begroting. De belangrijkste beheersmaatregel is de bespreking van de resultaten in de auditcommissie en in het bestuur.

Wat het beheer van de financiën van de afdelingen betreft, beschikken de afdelingen over eigen financiële middelen waarover zij aan het eind van het boekjaar verantwoording afleggen. Zij worden geacht een toelichting te geven bij 10 procent afwijking ten opzichte van de begroting. De meest voorkomende reden voor het niet uitvoeren van activiteiten is de beperkt beschikbare menskracht. Gezien de omvang van het bedrag in relatie tot het aantal afdelingen, wordt het risico op onjuiste bestedingen aanvaardbaar geacht.

Ledenwerving

Hoewel humanisme door een substantieel deel van de Nederlandse bevolking als een aantrekkelijke levensbeschouwing wordt gezien, voelen relatief weinigen de noodzaak om lid te worden of te doneren aan het Humanistisch Verbond. Uit de ledengroei van de afgelopen jaren weten we dat urgente maatschappelijke kwesties belangrijk zijn om mensen de stap naar het lidmaatschap te laten zetten. Het valt niet goed te voorspellen of zich kwesties voordoen.

De achterban van het HV is loyaal, toch zagen we dat het aantal opzeggingen de afgelopen jaren toenam. Het financiële risico dat we lopen als er in een jaar geen ledenwinst is en alleen maar reguliere uitstroom, ligt rond de € 100.000. Dit komt voort uit een gebrek aan nieuwe inkomsten van rond € 40.000 en een effect van rond de € 60.000 van het niet compenseren van opzeggers. Het effect kan groter zijn als door een groot imagoschandaal het aantal opzeggers significant stijgt en er ook geen nieuwe leden binnenkomen.

Zoals ledenwerving risico loopt bij imagoschade, zo geldt dat ook voor donaties. Wij waren in 2024 nauwelijks afhankelijk van donaties.

Organisatie

Risicomanagement vormt een integraal onderdeel van het gevoerde beleid. Het bestuur is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen het werkveld en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatierisico's worden beheerst in 2024 adequaat hebben gewerkt. Operationele en financiële risico's (prijs-, liquiditeits-, koers- en renterisico's) zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden per kwartaal geanalyseerd, voorgelegd aan de auditcommissie en besproken in het bestuur. De bewaking van de financiële positie en bijstellen op basis van de financiële risico's vindt per kwartaal plaats.

Gezien de hoge solvabiliteit van de vereniging zullen deze risico's, indien deze zich voor zouden doen, naar verwachting niet op korte termijn leiden tot een aanzienlijke impact op de activiteiten van de vereniging.

Voor ziekteverzuim: zie het Sociaal Jaarverslag in de bijlage.

BEGROTING 2025

Baten

Som van de geworven baten:	3.908.750
Overige baten:	335.000
Totaal baten:	4.259.250

Lasten

Besteed aan doelstellingen:	5.187.881
Wervingskosten:	843.854
Kosten beheer en administratie:	656.928
Som van de lasten:	6.688.928
Saldo voor financiële baten en lasten:	- 2.429.413
Saldo financiële baten en lasten:	39.000
Resultaat boekjaar:	- 2.390.413

10. ORGANISATIE EN BESTUUR

BESTUUR

Bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen maximaal één keer worden herbenoemd. Bestuurswisselingen vinden plaats overeenkomstig een rooster van aftreden. Alle bestuursleden zijn actief op onbezoldigde basis. Zij kunnen onkosten declareren op basis van specificaties. De voorzitter ontvangt per kwartaal een vaste onkostenvergoeding voor reis- en verblijfskosten en representatie. Aan bestuurders worden geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

Op 31 december 2024 bestond het bestuur uit: Mardjan Seighali, Remco Peeters, Pauline Timman, Elisabeth van Oostrum, Anne de Rooij, Gaby Jacobs.

Functie	Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Voorzitter sinds november 2020; aftredend 2028	Mardjan Seighali	Bestuurder Taalcentrum Almere	- Voorzitter RvT: Enver Jeugd en opvoedhulp Rotterdam - Voorzitter RvT: Fonds voor Cultuurparticipatie - Lid RvT: Reclassering Nederland (op voordracht van OR) - Lid RvT: Paleis het Loo - Lid RvC: Woningbouwcoöperatie De Alliantie (op voordracht van de HuurdersBelangenVereniging) - Toezicht Reclassering Nederland Adviesraden en Advies - Maatschappelijke Adviesraad voor Immigratie en Naturalisatie - Inspectie Justitie en Veiligheid - Lid Raad van Advies OpenEmbassy - Lid Buas (Breda University of Applied Sciences) Industry Board Ambassadeur - Samen Hier - Het begint met Taal
Penningmeester sinds november 2020; aftredend 2028	Remco Peeters	1/02/24 tot 31/12/24: teamleider financiën - gemeente Leusden	Lid Raad van Toezicht bij de stichting Op Kop in Giethoorn
Algemeen secretaris sinds 2023; aftredend 2027	Pauline Timman	Personal coach, teamcoach en mediator bij consultancy bureau Human Centric	Begeleider kunst- en schrijflabs voor kinderen in Amsterdam-Noord
Algemeen bestuurslid sinds november 2016; aftredend 2020; definitief aftredend 2024	Allard de Jong	Gepensioneerd	
Algemeen bestuurslid	Elisabeth van Oostrum	Gepensioneerd	- Voorzitter bestuur Stichting Bomen voor Leersum - Voorzitter afdeling D66 Utrechtse Heuvelrug en Rhenen

sinds november 2017; herbenoemd 2021; aftredend 2025			
Algemeen bestuurslid sinds november 2020; aftredend 2028	Anne de Rooij	Afdelingshoofd Toestemmingverlening en PASMelders bij het ministerie van LNV.	Bestuurslid HVO primair
Algemeen bestuurslid sinds 2023; aftredend 2027	Gaby Jacobs	Hoogleraar Humanistisch Geestelijke Verzorging studies voor een Plurale Samenleving, Universiteit voor Humanistiek.	- Voorzitter Landelijke Kenniswerkplaats Zingeving en Geestelijke Verzorging - Lid Commissie Actieonderzoek Innovatieve Zorg ZonMW - Lid Bestuurlijk Overleg Geestelijke Verzorging Thuis

Tijdens de ALV van 25 november 2024 trad het bestuurslid Allard de Jong af. De bestuursleden Mardjan Seighali (voorzitter), Remco Peters (penningmeester) en Anne de Rooij werden voor een tweede termijn benoemd.

Mardjan Seighali nam 27 december 2024 om persoonlijke redenen het besluit het voorzitterschap van het bestuur neer te leggen. Ze trad op genoemde datum af.

DIRECTIE

De directeur van het Landelijk Bureau is verantwoordelijk voor het opstellen van de meerjarenstrategie en de uitvoering ervan. De huidige directeur, Robbert Bodegraven, trad in 2021 aan en had geheel 2024 een aanstelling van 36 uur (= fulltime) voor onbepaalde tijd.

Salariëring vindt plaats volgens de cao Sociaal Werk. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt het Humanistisch Verbond de *Regeling beloning directeuren van goede doelen voor besturen en raden van toezicht*. (Zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomens van de directie bedroeg € 127.673 (1 FTE/12 mnd.). De beloning bleef daarmee ruim binnen de geldende maxima.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn bleven binnen het in de regeling opgenomen maximumbedrag van € 178.751 (functiegroep H) per jaar. De belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de Jaarrekening onder de toelichting op de lastenverdeling bij de personeelskosten gepreciseerd.

De directeur van Het Humanistisch Verbond heeft als nevenfuncties:

- Voorzitter van het bestuur van de Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding
- Lid Programmaraad omroepvereniging HUMAN

BEZOLDIGINGSBELEID MEDEWERKERS

De salariëring van de medewerkers, evenals die van de directeur, vindt plaats volgens de cao Sociaal Werk.

ZENDING HUMANISTISCH GEESTELIJK VERZORGERS

Het Humanistisch Verbond is als wettelijk vertegenwoordiger van de humanistische levensbeschouwing verantwoordelijk voor de inhoudelijke benoemingen van humanistisch geestelijk verzorgers (HGV'ers). Het aantal benoemde humanistisch geestelijk verzorgers is in 2024 met 33

gestegen. Vier humanistisch geestelijk verzorgers gingen met pensioen, een geestelijk verzorger stopte met haar werk en een gaf haar zending terug vanwege een veranderde levensovertuiging. Het aantal humanistisch geestelijk verzorgers is daarmee gestegen van 269 naar 296.

BESTUURSBENOEMINGEN

Het Humanistisch Verbond was in 2024 verantwoordelijk voor bestuursbenoemingen van een aantal organisaties, waaronder de stichting Socrates, Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding (Hub), Raad van Toezicht Universiteit voor Humanistiek (UvH), en de Stichting HVO en HVO Primair (werkgeversorganisatie).

Er vond in 2024 een benoeming plaats van een lid in het bestuur van de Stichting HVO.

TOEZICHT

De Algemene Ledenvergadering (ALV) houdt door middel van een jaarvergadering toezicht op het bestuurlijk functioneren. In 2024 werd het Jaarverslag (Bestuursverslag en Jaarrekening) 2023 ter vaststelling voorgelegd aan de ALV, die hiermee in zeer grote meerderheid akkoord ging en decharge verleende aan het bestuur. Tevens werd de ALV geïnformeerd over de inhoudelijke en financiële voortgang 2024 en stelde de ALV de Beleidsmatige Vooruitblik 2025 vast.

RISICOBEBEHEER EN ZELFEVALUATIE

Het bestuur heeft in 2024 een in 2022 ingezet traject voortgezet, waarin het eigen functioneren en de samenwerking met de directie en het Landelijk Bureau is geëvalueerd. Onderdeel van dit traject is een discussie over de governance van de vereniging, een gesprek dat in 2025 zal worden afgerond.

Het beoordelingsgesprek van de voorzitter en de secretaris van het bestuur met de directeur heeft in 2024 plaatsgevonden, en leverde een positieve waardering voor de directeur op.

Het Humanistisch Verbond is een vereniging waarin veel vrijwilligers actief zijn, met name op lokaal niveau. De functies van de lokale afdelingen worden door vrijwilligers vervuld en ook de leden die lokale activiteiten organiseren, doen dit op vrijwillige basis.

De werving van lokale bestuursleden en vrijwilligers die activiteiten organiseren gebeurt door de lokale afdelingen. De lokale verkiezingen vinden plaats op een vooraf aan alle leden aangekondigde ledenvergadering.

Naast actieve vrijwilligers op lokaal niveau is een aantal vrijwilligers actief betrokken bij de ontwikkeling en organisatie van landelijke activiteiten. Leden worden uitgenodigd om actief mee te denken over en mee te werken aan de (beleids)doelstellingen van het Humanistisch Verbond, onder andere door werkgroepen die meedenken over programmatische ontwikkeling, een landelijke dag voor actieve leden en door enquêtes en focusgroepen onder leden. Zo werd in 2024 een nieuwe werkgroep Oorlog en Vrede gestart.

EFFECTIEVE BESTEDING MIDDELEN

Uitgangspunten voor de besteding van de beschikbare middelen:

- Een maximale besteding ten gunste van de doelstelling.
- Het percentage middelen besteed aan de eigen fondswerving bedraagt maximaal 25%.

In 2024 zag de verhouding van de totale bestedingen er als volgt uit:

- De totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie tot de totale baten waren in 2024 101,01%.
- De totale bestedingen aan de doelstelling in relatie tot de totale lasten waren 79,25%
- De kosten voor fondsenwerving in relatie tot de geworven baten waren 17,64%. Dit is ruim onder de CBF-norm van 25%.
- De bestedingen voor beheer en administratie in relatie tot de totale lasten waren 7,35%.

De bestedingspercentages worden toegelicht in de Jaarrekening onder het hoofdstuk 'Toelichting op de staat van baten en lasten'.

Ten behoeve van een effectieve besteding van de middelen worden op jaarbasis budgetten vastgesteld voor de diverse projecten en activiteiten. Op basis van financiële rapportages vindt minimaal drie keer per jaar een bespreking plaats tussen verantwoordelijke budgethouders en directie over de voortgang in de uitgaven. Dit kan leiden tot aanpassingen van de activiteiten dan wel van de budgetten. Afwijkingen van de budgetbegroting moeten vooraf worden gemeld aan de directie.

Daarnaast brengt de directie op basis van financiële rapportages drie keer per jaar verslag uit aan het bestuur over de voortgang in de bestedingen en inkomsten. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden besproken en kunnen aanleiding zijn voor wijzigingen in beleid en uitvoering.

FINANCIEEL BEHEER AFDELINGEN

Afdelingen dienen jaarlijks een werkplan in met een begroting en leggen verantwoording af over de bestedingen door middel van een balans en exploitatierekening. Alle afdelingen hebben hun financiële jaarverantwoording ingediend over het jaar 2024.

Vrijwilligers zijn WA-verzekerd tijdens hun werk voor het Humanistisch Verbond. De kosten die door de vrijwilligers worden gemaakt voor uitvoering van de activiteiten worden vergoed.

BELANGHEBBENDEN

Het Humanistisch Verbond hanteert de SBF-code voor Goed Bestuur van de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie. Hierboven wordt verwoord hoe inhoud wordt gegeven aan de principes van scheiding van functies en de effectieve besteding van middelen.

SAMENWERKINGEN

We hebben met een groot aantal organisaties samengewerkt. Samenwerkingen die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelen die we ons stellen. De belangrijkste waren in 2024:

- Stichting Socrates: Het doel van deze stichting, opgericht door het HV, is bevordering van wetenschap van actuele maatschappelijke problemen vanuit een humanistisch perspectief. Haar taak is de benoeming en begeleiding van door haar aangestelde humanistische bijzonder hoogleraren bij Nederlandse universiteiten. Stichting Socrates benoemt en begeleidt humanistisch bijzonder hoogleraren, die maatschappelijke kwesties onderzoeken vanuit humanistisch perspectief. We proberen daarbij steeds een brug te slaan tussen de onderzoeksgebieden van de bijzonder hoogleraren en het werk van het HV. Deze stichting wordt gefinancierd door het Humanistisch Verbond.
- Humanists International: Dit is de internationale koepel van humanistische organisaties wereldwijd. Het Humanistisch Verbond is een prominent lid. Humanists International komt op voor humanisten die vervolgd worden vanwege hun overtuiging en slachtoffer worden van geweld, opsluiting of erger. Als campagne- en lobbyorganisatie agendeert Humanists International kwesties rondom de vervolging van niet-religieuzen bij nationale overheden en bij multinationale organisaties, zoals de Verenigde Naties, de Afrikaanse Commissie en de Europese Unie. Als een van de grootste lidorganisaties is het Humanistisch Verbond actief betrokken bij initiatieven die de samenwerking internationaal versterken.

- Netwerk Humanisme: Dit netwerk is opgericht nadat de Humanistische Alliantie werd opgeheven. Het netwerk bestaat uit een 25-tal organisaties. Het netwerk is gericht op kennisuitwisseling en samenwerking. Gezamenlijk zetten de aangesloten organisaties zich in voor een samenleving gebaseerd op menselijke waarden: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Het Humanistisch Verbond is een van de oprichters van dit netwerk.
- Universiteit voor Humanistiek: Met deze universiteit werken we nauw samen op het gebied van kennisontwikkeling. Dat deden we door samen te werken aan ritueelontwikkeling, door de *Humanistische Canon* te verrijken met meer diversiteit, en door strategisch af te stemmen over de aansluiting van de opleiding tot humanistisch geestelijk verzorger op de zendende opdracht van het HV.
- HUMAN: Met deze omroepvereniging werkten we aan het project *Grote Geesten*, illustratieve animaties van belangrijke humanistische denkers.
- NVVE: Met de vereniging voor een vrijwillig levenseinde werkten we samen aan publieksbijeenkomsten en een politieke lobby rond voltooid leven.
- Slot Loevestein: Samen met dit museum ontwikkelden we de tentoonstelling *Tegenpolen*, waarin invulling wordt gegeven aan een humanistisch antwoord op polarisatie.
- Culturele Apotheek: Met deze partnerorganisatie organiseerden we *Samenleesgroepen* waarin nagedacht wordt over polarisatie en waarin handvaten worden geboden dat te voorkomen.
- Greenpeace en Milieudefensie: Samenwerking met deze organisaties heeft concreet vorm gekregen in het delen van onze *Klimaatvrijplaats* met medewerkers via de HR-afdelingen, het aandacht geven aan ons werk op het intranet en publicaties in de communicatiekanalen.
- Grootouders voor het Klimaat: Op afdelingsniveau succesvol samengewerkt.
- How to start a movement: Samenwerking met kunstenaars Merel Smitt, cocreatie van de versie van *How to start a movement* x *Humanistisch Verbond* rondom klimaat.
- Natwerk en Somehow: Met bureau Natwerk hebben we de strategie voor het merk Humanistisch Verbond uitgewerkt. Na een succesvolle eerste fase zijn we overgestapt naar een bureau dat ons beter kan ondersteunen in de creatieve ontwikkeling. Dat werd Somehow, een creatief bureau dat een nieuwe huisstijl ontwikkelde en met ons werkt aan een grotere campagne.
- Issuemakers: Dit bureau is gespecialiseerd in strategische communicatie en public affairs. Samen met Issuemakers werken we aan meer zichtbaarheid in de media. Ook bekijken we samen hoe we ons het beste kunnen positioneren op onze inhoudelijke programma's.

11. FINANCIËEL OVERZICHT (SAMENGEVOEGD E JAARREKENING)

Het totaal aan reserves en fondsen per 31 december 2024 bedraagt € 17.089.000 (bedragen in dit hoofdstuk afgerond op € 1.000). De liquiditeit ten opzichte van het balanstotaal bedraagt 28%, de solvabiliteit bedraagt 96%.

Het boekjaar 2024 werd afgesloten met een negatief resultaat van € 271.000. Begroot was een negatief resultaat van € 2.160.000. Het minder negatieve resultaat van € 1.889.000 komt voor € 1.117.000 door lagere activiteitenkosten. Een andere positieve impact op het resultaat heeft het saldo financiële baten en lasten, dat hoger dan begroot (€ 588.000) is. Dit laatste wordt veroorzaakt door het resultaat op de beleggingsportefeuille.

Het resultaat is conform de resultaatverdeling gemuteerd op de overige reserves, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

BATEN

De totale baten in 2024 waren lager dan begroot, te weten € 271.000. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door het achterblijven van de baten van andere organisaties zonder winststreven (€ 199.000). Er werd een eenmalige bate verwacht vanuit de opheffing van de Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding (HUB), die gepland stond per 31-12-2023. Dit zal per 1-1-2025 plaatsvinden. Daarnaast zijn de baten uit nalatenschappen lager (€ 46.000). Intern is een analyse gemaakt over de mate waarin de baten eenmalig of jaarlijks terugkerend zijn. Nagenoeg alle baten hebben een jaarlijks terugkerend karakter.

LASTEN

De gerealiseerde lasten in 2024 waren lager dan begroot, te weten € 1.511.000. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere activiteiten- en personeelskosten. De lasten zijn toegenomen t.o.v. 2023 (€ 504.000).

VERMOGEN EN BELEGGINGEN

Met ingang van 2016 geldt een nieuwe financieringsmethodiek van de afdelingen. Het eigen vermogen van een afdeling is met ingang van 2016 gebonden aan een maximumbedrag dat overeenkomt met anderhalf keer de exploitatielasten van de afdeling. Wanneer het eigen vermogen van de afdeling per 31 december van het voorgaande jaar meer bedraagt dan het maximaal toegestane eigen vermogen, vervalt het meerdere aan het Activiteitenfonds. In het geval het afdelingsvermogen (deels) afkomstig is uit een legaat of erfstelling en de hiervoor vermelde drempel voor het maximumbedrag aan eigen vermogen wordt overschreden, dan vindt geen contributieafdracht plaats voor zover de drempel wordt overschreden. De totale afdracht van afdelingsvermogen aan het Activiteitenfonds bedroeg over 2024 € 31.000.

Met ingang van 2016 is 17 procent van de contributie-inkomsten bestemd voor de afdelingen. Dat bedrag wordt verdeeld naar rato van het aantal leden. In 2024 werd € 176.000 afgedragen aan 23 afdelingen.

Het beheer van de beleggingsportefeuille ligt sinds 1 januari 2014 bij Triodos Bank. Het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille is defensief-neutraal. De bank acteerte in 2024 op basis van een mandaat om wijzigingen aan te brengen in de portefeuille binnen de marge van 55 procent vastrentende waarden (obligaties: minimum 40 procent, maximum 65 procent), 35 procent aandelen (minimum 30 procent, maximum 40 procent en alternatieve beleggingen met een marge van 10 procent (minimum 0 procent, maximum 10 procent).

Het rentepercentage dat het Humanistisch Verbond betaalt aan de lokale afdelingen die hun middelen hebben ondergebracht bij het HV was in 2024 2,55 procent tegenover 2,43 procent in 2023. De rente wordt berekend op basis van de gemiddelde rentetarieven bij banken op 1 oktober van het boekjaar op vrij opneembare internet spaarrekeningen plus 1 procentpunt.

RESULTAAT SPAAR- EN BELEGGINGSVORMEN

Bedragen (x € 1.000)	2024	2023	2022	2021	2020
----------------------	------	------	------	------	------

Obligatierente	47	33	43	56	38
Dividend	65	64	57	52	43
Gerealiseerd koersresultaat	135	-42	-36	11	192
Ongerealiseerd koersresultaat	512	920	-1234	396	10
Bruto beleggingsresultaat	759	974	-1171	514	284
Kosten beleggingen	52	46	45	47	36
Netto beleggingsresultaat	708	928	-1216	467	248
Rendement beleggingen	7,16%	10,24%	-12,64%	5,45%	3,63%
Gemiddeld rendement 2020-2024	2,77%				
Gemiddeld rendement 2020-2024	€ 227				
Beleggingen 1 januari	9880	9065	9623	8574	6833
Interest op beleggingsrekeningen	2	1			

FUNCTIE EN OMVANG CONTINUÏTEITSRESERVE

Naast de financiering van het Humanistisch Verbond, heeft het eigen vermogen ook de functie het risico van tegen- of wegvallende inkomsten op te vangen. De continuïteitsreserve is gebaseerd op een risicoanalyse. Voor het bepalen van de omvang van de continuïteitsreserve zijn de volgende veronderstellingen meegenomen:

- Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij het werven van nalatenschappen.
- Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade.
- Anders dan de baten zijn de kosten van Humanistisch Verbond/Steunfonds Humanisme in belangrijke mate als 'vast' te typeren. Een eventueel noodzakelijke aanpassing van de kostenstructuur onder handhaving van de continuïteit van de organisatie vergt derhalve geruime tijd. Er is geen aparte voorziening voor vervanging bij ziekte.

De continuïteitsreserve bedraagt € 4.087.945. Op basis van de risicoanalyse acht het Humanistisch Verbond de omvang van de continuïteitsreserve voldoende. Het CBF hanteert als norm voor de continuïteitsreserve een bedrag van maximaal anderhalf keer de jaarlijkse uitvoeringskosten. Dit komt neer op een maximale omvang ultimo 2024 van € 6.981.000. Met de huidige omvang van de continuïteitsreserve blijft het Humanistisch Verbond binnen deze norm.

BESTEMMINGSRESERVES

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geormerkte gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

Activiteiten

'Activiteiten' (voorheen 'dienstverlening afdelingen') betreft een reserve voor nieuwe ontwikkelingen binnen de vereniging, voor extra activiteiten voor/door afdelingen van het Humanistisch Verbond waarvoor de afdeling onvoldoende middelen heeft, en voor activiteiten in regio's waar geen afdeling bestaat. De reserve is afkomstig uit de middelen van opgeheven afdelingen. Sinds 2016 is het surplus aan vermogen bij de afdelingen aan deze reserve onttrokken.

Stichting Socrates

Stichting Socrates is een groepsmaatschappij en dient in de consolidatie te worden opgenomen.

Netwerk Humanisme

Deze bestemmingsreserve is bestemd voor activiteiten voor het netwerk Humanisme. Dit geld is afkomstig van de voormalige Humanistische Alliantie.

BESTEMMINGSFONDSEN

De bestemmingsfondsen betreffen door derden geormerkte gelden.

Afdeling Den Haag

De stichting Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden is in 2016 opgeheven. Conform de statuten van de stichting is het vermogen overgedragen aan de afdeling Den Haag e.o., t.b.v. activiteiten die de doelstelling van het HV ondersteunen en uitdragen en plaatsvinden in de regio Den Haag. In 2024 is zowel het resultaat van de afdeling Den Haag als de rente gemuteerd op deze bestemmingsreserve.

Legaten overige afdelingen

Per 1 januari 2024 was de stand van het bestemmingsfonds € 129.000. In 2024 is € 19.000 uitgegeven wat ook is onttrokken aan dit bestemmingsfonds. Per 31 december bedraagt de stand € 110.000. Het betreft € 34.000 ten behoeve van gewest Drenthe en € 76.000 ten behoeve van Humanisme Fonds Amsterdam.

12. BIJLAGE – SOCIAAL JAARVERSLAG

Volgens de Reglementen maakt dit Sociaal Jaarverslag 2024 onderdeel uit van het Jaarverslag 2024.

AANSTELLINGSOMVANG

In 2024 zijn er bij het HV 8 mensen bijgekomen en 4 mensen weggegaan. Per 31 december 2024 waren er 32 mensen in dienst van het HV.

ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBESCHERMING [AVG]

De zorgvuldige omgang met persoonsgegevens is een belangrijke waarde voor het Humanistisch Verbond. Naast de wettelijke plicht die op het HV rust om zorgvuldig om te springen met persoonsgegevens die aan ons zijn toevertrouwd, heeft dit ook te maken met het feit dat het Humanistisch Verbond een levensbeschouwelijke organisatie is. Lidmaatschap van een levensbeschouwelijke organisatie is op zichzelf een bijzonder persoonsgegeven dat noopt tot extra zorgvuldigheid en het toepassen van beschermingsmaatregelen - die strenger zijn dan voor een 'normale' organisatie of vereniging.

Naast de verwerking van 'gewone' persoonsgegevens zoals naam- en adresgegevens bij de ledenadministratie, worden op verschillende afdelingen ook persoonsgegevens met een gevoeliger karakter verwerkt.

Het Humanistisch Verbond heeft een Functionaris voor de gegevensbescherming (FG) aangesteld. De FG heeft een onafhankelijke positie binnen het HV en is belast met toezicht op de naleving van de AVG. Daarnaast kan de FG, gevraagd en ongevraagd, de organisatie van advies voorzien over verschillende onderwerpen die te maken hebben met de verwerking van persoonsgegevens.

Bij verschillende afdelingen zijn maatregelen ter bescherming van persoonsgegevens in 2024 verder aangescherpt en is er een oproep gedaan om datalekken door te geven.

Daarnaast besteedt het HV doorlopend aandacht aan automatiserings- en digitaliseringsprojecten. In 2024 werd de overstap naar een nieuw, moderner CRM-systeem voorbereid. Dit is mede ingegeven door de noodzaak voorbereid te zijn op ontwikkelingen in systemen en programma's die een steeds hoger beschermingsniveau vragen.

ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

Het Humanistisch Verbond (HV) houdt kantoor in de voormalige Gerardus Majellakerk in een woonwijk in Amsterdam Oost. Het kantoor is gespreid over vier verdiepingen.

In 2024 zijn er drie nieuwe werkplekken gerealiseerd.

GEDRAGSCODE EN INTEGRITEITSBELEID

Het HV heeft een gedragscode die voor alle medewerkers geldt. Deze is in 2023 ingevoerd en met een feestelijke bijeenkomst door iedereen ondertekend. Deze gedragscode is gekoppeld aan ons integriteitsbeleid, waarmee we vastleggen welk gedrag en welke cultuur we nastreven.

Ook hebben we daarin vastgelegd wat te doen bij overschrijdingen van de integriteitsregels. Ook in 2024 heeft iedere nieuwe medewerker een gedragscode ondertekend en is er voor iedere medewerker een VOG aangevraagd.

We hebben een interne en een externe klachtenregeling, en een externe vertrouwenspersoon.

KLACHTENBEHANDELING

Mensen die een klacht willen indienen kunnen dat doen door onze klachtenregeling te volgen. Er staat een klachtenformulier op onze website. Een klachtindiener wordt vervolgens gebeld om hun verhaal te kunnen doen. In 2024 hebben wij 2 keer een klacht binnengekregen via het formulier op onze site.

Per 2024 hebben we ook een nieuwe interne medewerkersklachtenregeling.

OMGANG PERSONEELSGEGEVENS

Bij het HV werkt iedereen in de Cloud, binnen onze Microsoft-omgeving Sharepoint. Wij kennen een tweetrapsverificatie wanneer we inloggen op onze laptop of pc. De verificatie gebeurt middels de Microsoft Authenticator app. Deze detecteert wanneer iemand vanuit een niet-bekende locatie inlogt.

Vertrouwelijke mappen op SharePoint zijn afgeschermd.

PERSONEELSBEOORDELING & FUNCTIEWAARDERINGSSYSTEEM

Het HV kent een HR-cyclus van plannings-, functionerings-, en beoordelingsgesprekken. Deze cyclus neemt het functieprofiel van de medewerker als uitgangspunt. De leidinggevende voert de gesprekken met de medewerkers binnen haar/zijn/diens team.

De salarisschalen staan in de cao Sociaal Werk die wij volgen. De medewerker kan er jaarlijks – bij goed presteren – een periodiek bijkrijgen in salaris, tot het einde van de schaal. Daarnaast kan de medewerker groeien in schaal, indien de functie in zwaarte toeneemt. Deze zwaarte hangt samen met onder andere een grotere mate van complexiteit, meer verantwoordelijkheden of meer zelfstandigheid.

In 2024 werd met alle medewerkers deze HR-cyclus gevolgd en afgerond.

PERSONEELSOPLEIDING

Elke medewerker heeft een jaarlijks opleidingsbudget van €1250, bij een contract van 36 uur per week. Dit betreft een persoonlijk opleidingsbudget voor opleidingen of trainingen die met het werk te maken hebben of het werk positief kunnen beïnvloeden.

Per 31 december 2024 waren er bij het HV 32 mensen in dienst. In totaal is er in 2024 € 11.080,54 gebruikt als persoonlijk opleidingsbudget.

PERSONEELSVERTEGENWOORDIGING [PVT]

Het HV heeft een PVT, bestaande uit drie personen die uit de groep medewerkers zijn gekozen. Deze PVT heeft, op basis van eerdere afspraken met de directie, de status van een ondernemingsraad. De wettelijke basis van de verhoudingen is de Wet op de Ondernemingsraden (WOR). Er vindt periodiek overleg plaats, onderling en met de directie. Daarbij komen onderwerpen aan de orde die een collectief aspect bevatten: functiewaarderings- en beoordelingssystematiek, personeelsregelingen, inkoop- en exit-beleid en ook de dagelijkse gang van zaken binnen het Landelijk Bureau.

De PVT houdt regelmatig inloopspreekuren waarin personeelsleden de mogelijkheid hebben om hun specifieke werkgerelateerde vragen te stellen of over de gang van zaken in hun team te vertellen. Daarnaast zijn de leden van de PVT ook daarbuiten bereikbaar voor vragen of opmerkingen. Twee keer per jaar spreekt de PVT een vertegenwoordiger van het hoofdbestuur. Alhoewel er geen hiërarchische banden tussen beide zijn, wordt het belangrijk gevonden dat men elkaar kent en regelmatig spreekt over de algemene gang van zaken bij de organisatie.

De directie houdt de PVT op de hoogte van alle onderwerpen die voor alle personeelsleden relevant zijn, ook als daar vanuit de WOR geen dwingende noodzaak toe is, zodat ook vanuit de medezeggenschap alle organen op de hoogte zijn van wat er speelt. Directie en PVT voeren regelmatig een gezamenlijk medewerkerstevredenheidsonderzoek uit en evalueren dit. Daaruit voortvloeiende maatregelen komen op basis van gezamenlijke afspraken tot stand.

PVT en directie kwamen in 2024 regelmatig bijeen en werken in goede onderlinge afstemming samen.

REGELINGEN WERKTIJDEN & VERLOF

Iedere medewerker werkt per functie maximaal 36 uur per week. De werktijden liggen in overeenstemming met de cao tussen 08.00 – 18.00 uur, dan wel op maximaal 10 uur per dag. De aanvangstijd is vrij, maar wordt wel afgestemd met de teamleider of leidinggevende. Het HV-

kantoor is minimaal bereikbaar van 09.00 tot 17.00 uur. Medewerkers zijn verplicht om in hun digitale agenda aan te geven of ze aan het werk zijn dan wel wat hun bereikbaarheid is.

Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de leidinggevenden en medewerkers om de werkzaamheden en activiteitenplanning goed af te stemmen op de beschikbare uren, zodat er in principe geen overuren voorkomen. Indien er wel sprake is van overuren die gecompenseerd moeten worden, bijvoorbeeld in het geval van een verplichte werkactiviteit die buiten de reguliere werktijd plaatsvindt, worden die overuren binnen een kwartaal gecompenseerd met vrije uren.

Voor wat betreft verlof volgt het HV de cao Sociaal Werk. Het team Nalatenschap & Executeurs kent hiernaast nog een bereikbaarheidstoeslag. Zij hebben binnen hun werkzaamheden te maken met wisselende diensten die ook 's avonds en in het weekend plaatsvinden.

In 2024 is er in totaal voor 32 medewerkers 1.412,72 uur verlof meegenomen uit voorgaande jaren. Dit zijn de verloftypes vakantie en vitaliteit, oftewel alle 'gewone' verloftypes die voor iedereen gelden. Alle verloftypes die *niet* voor iedereen gelden, zoals bijvoorbeeld ouderschapsverlof, zijn hier uitgehaald. Verder was er 5.334,37 uur verlof ontvangen in 2024, 5.055,41 uur aan verlof gebruikt en 15,58 uur aan verlof verlopen. Met medewerkers wordt actief besproken hoe resterende verlofuren ingezet kunnen worden.

VERTROUWENSPERSONEN

Vertrouwenspersoon

Het Humanistisch Verbond heeft een externe vertrouwenspersoon. Er waren in 2024 diverse consulten met als onderwerpen: reflectie op samenwerking, persoonlijke ontwikkeling en afhandeling bestuurszaken.

Enkele medewerkers consulteerden de vertrouwenspersoon met een vraag over hoe de samenwerking weer op de rails te krijgen na een incident. Na 2 gesprekken gaven de medewerkers aan weer verder te kunnen en hebben zij de weg naar verdere hulp aangereikt gekregen.

Een medewerker consulteerde de vertrouwenspersoon over een persoonlijke kwestie die invloed had op de werkzaamheden bij het HV. De medewerker heeft de weg naar professionele hulp gevonden.

Afhandeling bestuurszaken; er zijn een aantal gesprekken geweest met een oud-bestuurslid. Met als vervolg een sessie met een deel van het huidige bestuur, hetgeen leidde tot beter wederzijds begrip.

De Huis-HGV'ers

Het HV had in 2024 twee 'Huis-HGV'ers'. Iedere medewerker kan maximaal kosteloos drie gesprekken per jaar voeren met een daar speciaal voor aangestelde humanistisch geestelijk verzorger (HGV'er). Deze gesprekken worden als onderdeel van het secundaire arbeidsvoorwaardenpakket vergoed door de werkgever. De inhoud van deze gesprekken zijn vertrouwelijk; de gesprekken mogen werkgerelateerd zijn, maar dat hoeft niet.

In 2024 hebben beide Huis-HGV'ers in totaal 12 afzonderlijke gesprekken gevoerd met een HV-medewerker.

ZIEKTEVERZUIM

Ons ziekteverzuim houden wij bij via de arbodienst Capability. Aan het einde van 2024 was het gemiddelde verzuimpercentage per maand 5,31%. Het percentage wordt berekend door te kijken naar de verzuimomvang en die te delen door de totale dienstverbandomvang. De rapportage is voor ons te downloaden via XpertSuite (via Capability).

Het landelijke gemiddelde voor 2024 lag volgens het [CBS](#) op 5,4%.

HUMANISTISCH VERBOND

**Jaarverslaggeving 2024 van
Vereniging Humanistisch Verbond
te
Amsterdam**

JAARREKENING 2024

SAMENGEVOEGDE BALANS PER 31 DECEMBER (na bestemming saldo baten en lasten)

Meerwijk Stantof Groep B.V.
 Stationsplein 62
 3743 NL BAAK
 T: 035 - 61 63 10
 e-mail: info@meerwijkgroep.nl

		31-12-2024		31-12-2023	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	1		<u>75.390</u>		<u>95.030</u>
			75.390		95.030
Vorderingen en overlopende activa	2	2.110.351		2.733.947	
Effecten	3	10.694.211		9.879.678	
Liquide middelen	4	<u>4.893.595</u>		<u>5.254.120</u>	
			17.698.157		17.867.744
Totaal activa			<u><u>17.773.547</u></u>		<u><u>17.962.774</u></u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen					
<i>Reserves</i>					
Continuïteitsreserve	5	4.087.945		4.087.945	
Bestemmingsreserves	6	556.354		547.474	
Overige reserves	7	<u>12.013.401</u>		<u>#####</u>	
			16.657.701		16.903.292
<i>Fondsen</i>					
Bestemmingsfonds erfenissen en legaten	8		431.134		457.034
Kortlopende schulden	9		<u>684.712</u>		<u>602.448</u>
Totaal passiva			<u><u>17.773.547</u></u>		<u><u>17.962.774</u></u>

SAMENGEVOEGDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

		Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
BATEN:				
Baten van particulieren	10	3.490.539	3.529.602	4.529.141
Baten van subsidies van overheden	11	24.950	24.750	24.750
Baten van andere organisaties zonder winststrever	12	21.237	220.000	142.259
Som van de geworven baten		<u>3.536.726</u>	<u>3.774.352</u>	<u>4.696.150</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	13	91.930	64.804	76.014
Overige baten	14	22.246	22.500	21.589
Som van de baten		<u>3.650.901</u>	<u>3.861.656</u>	<u>4.793.752</u>
LASTEN:				
Besteed aan doelstellingen				
Verenigen	15	896.056	968.102	735.015
Humanistische levensbeschouwing	16	1.698.507	2.589.049	1.623.998
Activiteiten	17	1.093.365	1.247.860	926.454
Wervingskosten	18	623.757	741.045	527.870
Kosten beheer en administratie	19	341.998	618.424	336.482
Som van de lasten		<u>4.653.683</u>	<u>6.164.481</u>	<u>4.149.819</u>
Saldo vóór financiële baten en lasten		-1.002.781	-2.302.825	643.933
Saldo financiële baten en lasten	20	731.290	142.825	913.505
Saldo van baten en lasten		<u>-271.491</u>	<u>-2.160.000</u>	<u>1.557.439</u>
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging / onttrekkingen:				
bestemmingsreserve activiteiten		11.193		23.944
bestemmingsreserve St. Socrates		6.825		1.210
bestemmingsreserve corporate campagne		0		-125.281
bestemmingsreserve Netwerk Humanisme		-9.138		112.259
bestemmingsfonds afd. Den Haag		-6.718		-6.903
bestemmingsfonds legaten overige afdelingen		-19.182		-21.414
overige reserves		-254.472		1.573.625
		<u>-271.491</u>		<u>1.557.439</u>

SAMENGEVOEGD KASSTROOMOVERZICHT

	2024	2023	
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN			
Saldo van baten en lasten	-271.491	1.557.439	
Aanpassing voor:			
Afschrijving	23.597	13.685	
Rentelasten	-23.618	14.410	
Dividendbaten	-65.116	-63.594	
Verandering in werkkapitaal:			
Mutatie vorderingen	623.596	3.593.305	623.596
Mutatie nog te ontvangen interest obligaties	12.982	15.783	12.982
Mutatie kortlopende schulden	82.264	67.814	82.264
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	-512.201	-919.701	-512.201
	206.641	2.757.201	
TOTAAL KASSTROOM UIT PRIMAIRE ACTIVITEITEN	-129.988	4.279.141	
Ontvangen interest	31.118	-9.614	31.118
Betaalde interest	-20.482	-20.578	-20.482
Ontvangen dividend	65.116	63.594	65.116
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	0	0
	75.752	33.401	
TOTAAL KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	-54.236	4.312.542	
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN			
Investerings in materiële vaste activa	-3.956	-70.210	-3.956
Aankopen effecten	-1.670.017	-1.063.549	-1.670.017
Verkopen effecten	1.367.686	1.168.738	1.367.686
TOTAAL KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-306.288	34.979	
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN			
TOTAAL KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	0	0	
NETTO-KASSTROOM	-360.524	4.347.521	
HET VERLOOP VAN DE LIQUIDE MIDDELEN IS ALS VOLGT:			
Stand per 1 januari	5.254.120	906.599	
Stand per 31 december	4.893.595	5.254.120	
Mutatie liquide middelen	-360.524	4.347.521	

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik dat van deze geldmiddelen is gemaakt. Tot de geldmiddelen worden gerekend de kasmiddelen, tegoeden op bankrekeningen en direct opeisbare deposito's.

ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening omvat de samengevoegde financiële gegevens van de verslaggevende eenheid Humanistisch Verbond. De verslaggevende eenheid bestaat uit Vereniging Humanistisch Verbond, de afdelingen van het Humanistisch Verbond en Stichting Socrates. De statutaire vestigingsplaats van de vereniging is Utrecht. De vereniging houdt kantoor op Ambonplein 73, te Amsterdam. De jaarrekening is opgesteld conform de voorschriften van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties; daarnaast worden RJ 640 Organisaties-zonder-winststreven en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving toegepast. De Richtlijn 650 beoogt inzicht te verschaffen in de verwerving van fondsen en de daadwerkelijke besteding aan het doel waarvoor de fondsen zijn geworven. Daarnaast past de verslaggevende eenheid de regelingen 'Beloning directeurs' en 'Financieel beheer goede doelen' van Goede Doelen Nederland (GDN, voorheen Vereniging Fondsenwervende Instellingen - VFI) toe.

Het Humanistisch Verbond is een levensbeschouwelijke vereniging die zich ten doel stelt:

1. allen te verenigen die instemmen met het humanistisch beginsel; dat wil zeggen met menselijke vermogens het leven en de wereld trachten te begrijpen, waarbij wezenlijk voor de mens wordt geacht zijn vermogen tot onderscheidend oordelen waarvoor niets of niemand buiten hem verantwoordelijk kan worden gesteld. Daarbij is ook het nemen van verantwoordelijkheid voor zijn/haar omgeving van essentieel belang. Centrale waarden zijn zelfbeschikking, vrijheid, gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid;
2. een centrum te zijn voor verdieping, verspreiding en verdediging van de humanistische levensbeschouwing;
3. activiteiten te ontwikkelen of deel te nemen aan activiteiten van anderen die bijdragen aan het ontstaan van een samenleving van mensen die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun medemens, de natuur en de samenleving.

Het Humanistisch Verbond heeft met meerdere organisaties op humanistische grondslag een relatie. In de meeste gevallen is er sprake van een relatie op 'afstand'. Dergelijke organisaties, veelal stichtingen, zoals Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Groningen, Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding, de Humanistische Omroep, Stichting Humanistisch Vormingsonderwijs, Stichting HVO Primair, de Universiteit voor Humanistiek, het Humanistisch Historisch Centrum, zijn weliswaar op humanistische grondslag georganiseerd, maar functioneren volledig zelfstandig en hebben eigen, specifieke doelstellingen die los staan van het Humanistisch Verbond. Het Verbond is in het verleden vaak betrokken geweest als (mede-) oprichter van deze stichtingen en heeft meestal het benoemingsrecht van leden van het bestuur.

Met enkele andere organisaties/stichtingen is de relatie intensiever. Niet alleen is sprake van benoeming van de bestuurders door het Verbond (of één van de afdelingen), maar het doel van deze stichtingen is eigenlijk alleen het (financieel) ondersteunen van het werk van het Humanistisch Verbond (soms specifiek in één van de afdelingen) en beheren van het daartoe in de stichting bijeengebracht vermogen. In de statuten van deze stichtingen is bepaald dat in geval van liquidatie het vermogen aan het Humanistisch Verbond (en/of één van de afdelingen) toevalt.

Stichting Socrates en de afdelingen van het Humanistisch Verbond worden vanwege deze sterke verbondenheid met het Humanistisch Verbond opgenomen in de samengevoegde jaarrekening.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2024.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Inkomsten uit hoofde van de verkoop van effecten en de uitgaven uit hoofde van de aankoop van effecten worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Nog te ontvangen legaten, erfstellingen, notariële schenkingen
- Baten uit nalatenschappen

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Voor zover niet anders is vermeld wordt een actief in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie wordt in hele euro's opgenomen.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten effecten, overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij een eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de staat van baten en lasten. De organisatie maakt geen gebruik van afgeleide instrumenten (derivaten). Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Aandelen en andere niet-vastrentende waardepapieren

Aandelen en converteerbare obligaties worden gewaardeerd tegen reële waarde. Aandelen met beursnotering worden gewaardeerd tegen beurskoers per balansdatum.

Zowel ongerealiseerde als gerealiseerde winsten en verliezen ten gevolge van verkopen en waardeveranderingen van aandelen worden in de resultatenrekening verantwoord. Transactiekosten worden rechtstreeks in de resultatenrekening verwerkt.

Obligaties en andere vastrentende waardepapieren

Obligaties worden gewaardeerd tegen reële waarde aan de hand van de beurskoers per balansdatum.

Zowel ongerealiseerde als gerealiseerde winsten en verliezen ten gevolge van verkopen en waardeveranderingen van obligaties worden in de resultatenrekening verantwoord.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. De effectieve rente wordt direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa:

De inventaris, computerapparatuur en overige installaties worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- inventaris 20%
- computerapparatuur en -programmatuur 20%
- overige installaties 20%

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

De vereniging bepaalt het af te schrijven bedrag zonder rekening te houden met een restwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de continuïteitsreserve, de bestemmingsreserves, de bestemmingsfondsen en de overige reserves gepresenteerd.

Bestemmingsreserves betreffen middelen die zijn verkregen met een door het bestuur aangegeven specifieke bestemming. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen, een inschatting van het totaal van de uitgaven en een inschatting in welk jaar de uitgaven zullen worden gedaan. Op de bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur.

Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is vastgesteld, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De continuïteitsreserve is gebaseerd op basis van een analyse van specifieke risico's en de betreffende periode waarop de reserve betrekking heeft.

Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imago-schade.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Baten

De contributies en giften worden verantwoord voor het door de instelling ontvangen bedrag zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering zijn gebracht. Dit geldt ook voor baten van andere organisaties zonder winststreven. Bijdragen van leden worden verantwoord in het jaar waar zij betrekking op hebben. De giften en schenkingen worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Nalatenschappen worden als baten verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar van ontvangst als baten uit nalatenschappen verantwoord in geval eerder geen betrouwbare schatting mogelijk was. Bij de waardering van de nalatenschappen moet rekening gehouden worden met eventuele rechten van vruchtgebruik.

Rentebaten, beleggingsopbrengsten en de kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie worden afzonderlijk in de staat van baten en lasten verantwoord onder 'saldo financiële baten en lasten'.

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de organisatie zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden wordt de subsidie als bate verantwoord. Subsidies ter compensatie van door de organisatie gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Personeel

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vereniging.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De vereniging heeft voor haar werknemers een pensioenregeling welke is ondergebracht bij een pensioenfonds. Er is sprake van een middelloonregeling. De vereniging heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende premies in geval van een tekort bij het Pensioenfonds anders dan de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar. De premies zijn als lasten opgenomen in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Leasing/Huur

De verslaggevende eenheid kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leases (huur)

Als de verslaggevende eenheid optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de marktprijs.

Vennootschapsbelasting

Zowel het Humanistisch Verbond als het Steunfonds voor Humanisme nemen niet deel aan economisch verkeer en worden niet als onderneming aangemerkt. Als gevolg daarvan zijn de entiteiten niet vennootschapsbelastingplichtig.

Kostentoerekening

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- * Direct toerekenbare activiteitskosten worden direct toegerekend
- * De indirect niet direct toerekenbare kosten (zoals personeelskosten, huisvestingskosten, organisatiekosten en afschrijvingskosten) worden verdeeld op basis van een procentuele verdeling die tot stand komt aan de hand van een urenregistratiesysteem op persoonsniveau wat gehanteerd wordt binnen de organisatie.

TOELICHTING OP DE SAMENGEVOEGDE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2024	Totaal 2023
	€	€	€	€
<i>1 januari</i>				
Aanschaffingswaarden	144.301	189.430	333.731	263.521
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	99.078	139.623	238.701	225.016
Boekwaarden 1 januari	<u>45.223</u>	<u>49.807</u>	<u>95.030</u>	<u>38.505</u>
 Mutaties				
Investeringsen	3.956	0	3.956	70.210
Afschrijvingen	13.332	10.265	23.597	13.685
Totaal mutaties	<u>-9.376</u>	<u>-10.265</u>	<u>-19.641</u>	<u>56.525</u>
 <i>31 december</i>				
Aanschaffingswaarden	148.257	189.430	337.688	333.731
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	112.410	149.888	262.298	238.701
Boekwaarden 31 december	<u><u>35.847</u></u>	<u><u>39.542</u></u>	<u><u>75.390</u></u>	<u><u>95.030</u></u>

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
2. Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	4.354	205
Interest obligaties	49.583	36.601
Nog te ontvangen legaten,erfstellingen,notariële schenkingen	1.899.457	2.424.233
Overige vorderingen en overlopende activa	156.957	272.908
	<u>2.110.351</u>	<u>2.733.947</u>

De nog te ontvangen legaten, erfstellingen en notariële schenkingen bestaan uit een groot aantal afzonderlijke ingeschatte posten. De voorziening voor eventuele oninbaarheid bedraagt evenals in 2023 nihil. Een deel van de nog te ontvangen nalatenschappen kan mogelijk een doorlooptijd hebben van 1 à 2 jaar.

Onder de overige vorderingen is een bedrag opgenomen van € 94.692 inzake voorgeschoten bedragen met betrekking tot afhandeling van nalatenschappen.

	31-12-2024	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2023
	€	%	€	%
3. Effecten				
Obligaties	5.749.249	54%	5.195.718	53%
Aandelen	3.902.150	36%	3.767.933	38%
Alternatieve beleggingen	1.042.812	10%	916.027	9%
	<u>10.694.211</u>	<u>100%</u>	<u>9.879.678</u>	<u>100%</u>

De genoemde percentages zijn gebaseerd op een portefeuilleweging exclusief bij de vermogensbeheerder beschikbaar gestelde liquiditeiten. De effecten zijn beursgenoteerd.

	Obligaties	Aandelen	Alternatieve belegginge	Totaal 31-12-2024	Totaal 31-12-2023
Stand per 1 januari	5.195.718	3.767.933	916.027	9.879.678	9.065.166
Aankopen	967.477	410.355	292.185	1.670.017	1.063.549
Verkopen	501.948	674.633	191.105	1.367.686	1.168.738
Koersresultaat ongerealiseerd	88.002	398.494	25.705	512.201	919.701
Stand per 31 december	<u>5.749.249</u>	<u>3.902.150</u>	<u>1.042.812</u>	<u>10.694.211</u>	<u>9.879.678</u>

De effecten worden aangehouden als belegging ten behoeve van de bedrijfsvoering.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
4. Liquide middelen		
ING-Bank	290.928	469.476
Rabobank	512.931	530.595
ABN Amro/Triodos	116.518	232.767
Triodos	3.809.082	3.847.920
Buckaroo	6.801	7.410
Liquide middelen Afdelingen	157.335	165.953
	<u>4.893.595</u>	<u>5.254.120</u>

Per 31 december 2024 zijn alle liquide middelen direct opvraagbaar m.u.v. een bankgarantie van € 21.572, die is afgegeven als huurgarantie aan Stadsherstel.

PASSIVA

Reserves

	Totaal 31-12-2024 €	Totaal 31-12-2023 €
5. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	4.087.945	4.087.945
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Stand per 31 december	<u>4.087.945</u>	<u>4.087.945</u>

Deze reserve is gevormd ter dekking van risico's om zeker te stellen dat ook in de toekomst alle verplichtingen nagekomen kunnen worden. De continuïteitsreserve is bepaald op basis van een risicoanalyse, waarin de volgende veronderstellingen zijn gebruikt:

Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade.

De reserve mag maximaal 1,5 keer de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie voor een bedrag van € 6.980.524 bedragen.

	31-12-2024 €	31-12-2023 €
6. Bestemmingsreserves:		
Stand per 1 januari	547.474	535.342
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	0
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	65.110	180.858
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-56.229	-168.726
Stand per 31 december	<u>556.354</u>	<u>547.474</u>

Bestemmingsreserves:	31-12-2024 €	31-12-2023 €
<i>Activiteiten (voorheen Dienstverlening afdelingen)</i>		
Stand per 1 januari	257.077	233.133
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	0
Toevoeging via: afdelingsvermogen uit overige reserves	30.882	27.414
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	34.228	41.185
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-53.917	-44.655
Stand per 31 december	<u>268.270</u>	<u>257.077</u>
<i>Stichting Socrates</i>		
Stand per 1 januari	178.137	176.928
Toevoeging door inbreng St. Socrates	0	0
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	6.825	1.210
Stand per 31 december	<u>184.963</u>	<u>178.137</u>
<i>Corporate Campagne</i>		
Stand per 1 januari	0	125.281
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	0	-125.281
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Netwerk Humanisme</i>		
Stand per 1 januari	112.259	0
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	112.259
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-9.138	0
Stand per 31 december	<u>103.122</u>	<u>112.259</u>
Totaal bestemmingsreserves	<u>877.252</u>	<u>875.089</u>

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geoordeelde gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

Activiteiten (voorheen Dienstverlening afdelingen): Deze bestemmingsreserve is ontstaan uit de ontvangen gelden van opgeheven afdelingen. Het Activiteitenfonds is bestemd voor afdelingen waarbij de voorgenomen activiteiten niet of onvoldoende te financieren zijn vanuit de afdelingsbegroting, dan wel voor werkgroepen (voorheen de Stimuleringsregeling Activiteiten). De gelden die vanuit de afdelingen (als gevolg van een te hoog eigen vermogen) naar het landelijk bureau zijn overgemaakt zijn gedoteerd aan deze reserve. Daarnaast wordt jaarlijks 3% van de contributieinkomsten van het voorgaande jaar gedoteerd aan deze reserve.

Stichting Socrates: Stichting Socrates is een groepsmaatschappij en dient in de consolidatie te worden opgenomen.

Corporate Campagne: Deze bestemmingsreserve is bestemd voor de campagne in 2023. Deze is volledig besteed in 2023.

Netwerk Humanisme: Deze bestemmingsreserve is bestemd voor activiteiten voor het netwerk Humanisme. Dit geld is afkomstig van de voormalige Humanistische Alliantie.

	Totaal 31-12-2024 €	Totaal 31-12-2023 €
7. Overige reserves		
Stand per 1 januari	12.267.873	10.694.248
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	0
Af: afdelingsvermogen naar bestemmingsreserve activiteiten	-30.882	-27.414
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-223.590	1.601.039
Stand per 31 december	<u>12.013.401</u>	<u>12.267.873</u>

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
8. Bestemmingsfondsen		
Stand per 1 januari	457.034	485.352
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	8.282	8.097
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-34.182	-36.414
Stand per 31 december	<u>431.134</u>	<u>457.034</u>

Bestemmingsfondsen	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
<i>Afdeling Den Haag e.o. (voorheen</i>		
<i>St. Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden)</i>		
Stand per 1 januari	327.616	334.519
Bij: rentetoe rekening	8.282	8.097
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-15.000	-15.000
Stand per 31 december	<u>320.897</u>	<u>327.616</u>
 <i>Legaten overige afdelingen</i>		
Stand per 1 januari	129.419	150.833
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-19.182	-21.414
Stand per 31 december	<u>110.236</u>	<u>129.419</u>

Afdeling Den Haag e.o. (voorheen St. Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden): De stichting Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden is opgeheven. Conform de statuten van de stichting is het vermogen overgedragen aan de afdeling Den Haag e.o., t.b.v. activiteiten die de doelstelling van het HV ondersteunen en uitdragen en plaatsvinden in de regio Den Haag. Er wordt jaarlijks eenzelfde percentage rente gedoteerd als het percentage wat de afdelingen ontvangen op hun spaartegoed bij het HV.

In de balans per 31 december 2023 was deze reserve opgenomen onder de bestemmingsreserves. Inmiddels is gebleken dat dit een bestemmingsfonds is, aangezien de uitgaven uit dit fonds ten gunste moeten komen van de regio Den Haag, en is de reserve verantwoord onder de bestemmingsfondsen. De vergelijkende cijfers zijn hiervoor eveneens aangepast.

Legaten overige afdelingen: Het bestemmingsfonds erfenissen en legaten betreft de door derden geoordeelde gelden. De doelstelling van de geschonken gelden is vastgelegd in de vorm van een testament/schenking. Het betreffen bestemming regio Drente (omvang € 34.033) en Humanisme Fonds Amsterdam (HFA) (omvang € 76.204). In 2024 is er ten behoeve van HFA per saldo € 19.182 onttrokken aan het bestemmingsfonds.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
9. Kortlopende schulden		
Vooruit ontvangen contributies	108.053	55.809
Te betalen salariskosten	121.067	75.423
Te betalen loonheffing en sociale premies	148.941	128.795
Te betalen pensioenpremie	61.011	26.475
Crediteuren	134.206	192.057
Nog te betalen accountantskosten	36.000	30.250
Nog te besteden subsidies	31.484	24.950
Nog te betalen diverse kosten	43.950	68.689
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>684.712</u>	<u>602.448</u>

Onder de schulden is een bedrag van € 519.022 (2023: € 385.441) begrepen dat kan worden aangemerkt als overlopende passiva.

De vooruitontvangen contributies en donaties zijn incidentele stortingen van leden voor het volgende jaar. De te betalen loonheffing betreft de aangifte over de maand december.

Financiële instrumenten

Algemeen

De vereniging maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de vereniging een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de vereniging te beperken.

De vereniging zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Financiële risico's (krediet-, liquiditeit-, koers- en renterisico's) zijn vastgelegd in de periodieke managementrapportage en worden per kwartaal geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vindt tevens per kwartaal plaats.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Activa

Per 1 april 2022 is voor een periode van twee jaar en negen maanden tot en met 31 december 2024 een huurovereenkomst afgesloten met de onderhuurder. Deze wordt telkens met een jaar verlengd. Het recht is € 15.889 voor 2025, voor de termijn daarna is deze nihil.

Verplichtingen

Met betrekking tot het huren van onroerend goed is een huurverplichting aangegaan op 1 april 2017 voor een periode van 5 jaar tot en met 31 maart 2022. Deze is inmiddels met 5 jaar verlengd. De verplichting is € 104.661 voor 2025, voor de termijn vervallend binnen 1-5 jaar bedraagt deze € 235.486 en voor de periode daarna nihil.

TOELICHTING OP DE SAMENGEVOEGDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
BATEN:			
10. Baten van particulieren			
Nalatenschappen	2.204.427	2.250.000	3.177.897
Notariële schenkingen	0	0	0
Overige giften	0	0	0
Contributies	1.135.551	1.148.992	1.189.070
Actieopbrengsten	0	0	0
Overige bijdragen	121.425	125.000	146.197
Overige baten afdelingen	21.561	5.610	7.962
Bijdragen ontvangen door Afdelingen	7.575	0	8.015
	<u>3.490.539</u>	<u>3.529.602</u>	<u>4.529.141</u>
11. Baten van subsidies van overheden			
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid (2024)	24.950	24.750	24.750
Subsidies overheden	0	0	0
	<u>24.950</u>	<u>24.750</u>	<u>24.750</u>
12. Baten van andere organisaties zonder winststreven	<u>21.237</u>	<u>220.000</u>	<u>142.259</u>
13. Baten als tegenprestatie voor levering van producten en diensten			
Deelnemersbijdragen	75.149	39.824	56.434
Opbrengst Activiteiten afdelingen	16.780	24.980	19.580
	<u>91.930</u>	<u>64.804</u>	<u>76.014</u>
14. Overige baten			
Huuropbrengsten	22.246	22.500	21.589
	<u>22.246</u>	<u>22.500</u>	<u>21.589</u>
Som van de baten	<u>3.650.901</u>	<u>3.861.656</u>	<u>4.793.752</u>

De **nalatenschappen** zijn zeer moeilijk te vergelijken met de begroting en het vorig jaar. Ultimo boekjaar worden de nalatenschappen zo betrouwbaar mogelijk vastgesteld en wordt een balanspost opgenomen voor nog te ontvangen gelden uit nalatenschappen die betrekking hebben op het boekjaar. In 2024 is geen sprake van nalatenschappen belast met vruchtgebruik.

De **contributies** zijn lager dan begroot. Het netto aantal leden is gedaald van 19.292 eind 2023 naar 18.939 eind 2024. De gemiddelde contributie per lid is € 59,40 (begroot € 58,92).

De **subsidies van overheden** bestaat uit de subsidie voor vrijwilligerswerk en beslaat alleen 2024.

De **huuropbrengsten** betreft de onderverhuur aan Human. Van deze locatie is HV de hoofdhuurder.

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
LASTEN:			
Besteed aan doelstellingen			
15. Verenigen			
Vereniging	100.162	36.000	80.134
Humanistische dienstverleners	93.864	154.500	56.202
Producten en Diensten	81.147	60.000	81.061
	<u>275.173</u>	<u>250.500</u>	<u>217.397</u>
Personele kosten	498.831	573.275	410.661
Huisvestingskosten	33.918	64.942	30.698
Kantoor- en algemene kosten	83.730	74.700	73.705
Afschrijving	4.404	4.685	2.554
	<u>896.056</u>	<u>968.102</u>	<u>735.015</u>
16. Humanistische levensbeschouwing			
Actueel humanisme	311.597	785.000	223.067
Marketing en Werving	0	0	0
HV uitingen (voorlichtingskosten)	373.518	630.000	556.086
	<u>685.115</u>	<u>1.415.000</u>	<u>779.153</u>
Personele kosten	814.181	937.920	670.272
Huisvestingskosten	55.360	106.249	50.105
Kantoor- en algemene kosten	136.663	122.214	120.300
Afschrijving	7.188	7.665	4.169
	<u>1.698.507</u>	<u>2.589.049</u>	<u>1.623.998</u>

17. Activiteiten

Netwerk Humanisme	2.010	7.500	0
Humanist International	26.266	35.000	27.275
Prinsjesdag	0	5.000	2.500
Bijdrage Stichting Socrates	102	0	0
Onderzoekskosten UvH	0	0	10.000
Summerschool	5.645	2.338	5.801
Strategische sessie	0	0	0
Activiteiten/Projecten afdelingen	164.562	164.890	134.918
	<u>198.585</u>	<u>214.728</u>	<u>180.494</u>
Personele kosten	718.885	825.345	591.820
Huisvestingskosten	48.881	93.497	44.240
Kantoor- en algemene kosten	120.667	107.546	106.219
Afschrijving	6.347	6.745	3.681
	<u>1.093.365</u>	<u>1.247.860</u>	<u>926.454</u>

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Totaal bestedingen	3.687.928	4.805.011	3.285.467
Totaal baten	3.650.901	3.861.656	4.793.752
Bestedingspercentage	101,01%	124,43%	68,54%

Het gerealiseerde percentage is lager dan de begroting omdat de baten aanzienlijk hoger zijn uitgevallen dan begroot voornamelijk door hoge opbrengsten uit nalatenschappen.

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale lasten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Totaal bestedingen	3.687.928	4.805.011	3.285.467
Totaal lasten	4.653.683	6.164.481	4.149.819
Bestedingspercentage	79,25%	77,95%	79,17%

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
18. Wervingskosten			
Directe activiteitskosten	167.981	455.000	147.898
Personeelskosten	366.180	228.515	301.456
Huisvestingskosten	24.898	25.887	22.535
Kantoor- en algemene kosten	61.464	29.776	54.105
Afschrijving	3.233	1.868	1.875
	<u>623.757</u>	<u>741.045</u>	<u>527.870</u>

Kostenpercentage wervingskosten

Onderstaand is de verhouding van de wervingskosten in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Som van de geworven baten	3.536.726	3.774.352	4.696.150
Wervingskosten	623.757	741.045	527.870
Kostenpercentage werving	17,64%	19,63%	11,24%

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
19. Kosten beheer en administratie			
Directe activiteitskosten	0	0	51.366
Personeelskosten	274.769	494.045	226.202
Huisvestingskosten	18.683	55.966	16.909
Kantoor- en algemene kosten	46.121	64.376	40.599
Afschrijving	2.426	4.038	1.406
	<u>341.998</u>	<u>618.424</u>	<u>336.482</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Totale lasten	4.653.683	6.164.481	4.149.819
Kosten beheer en administratie	341.998	618.424	336.482
Kostenpercentage beheer en administratie	7,35%	10,03%	8,11%

20. Financiële baten en lasten

Obligatierente	47.019	55.000	32.815
Dividend	65.116	52.000	63.594
Rente obligaties ongerealiseerd	12.982	52.000	15.783
Gerealiseerd winst/verlies bij verkoop effecten	122.047	0	-58.050
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	512.202	52.000	919.701
Inkomsten uit alternatieve beleggingen	0	0	0
Interest baten	44.100	25	6.169
Rente rekeningen courant	0	0	0
Rente en bankkosten	-20.482	-20.200	-20.578
Beheerskosten vermogen	-51.694	-48.000	-45.928
	<u>731.290</u>	<u>142.825</u>	<u>913.505</u>

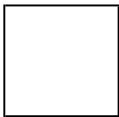
De verdelingspercentages op basis waarvan de niet direct toewijsbare kosten zoals personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingskosten die worden toebedeeld naar kosten beheer en administratie zijn tot stand gekomen aan de hand van de urenregistratie per persoon over 2016, waarbij een aanpassing is gemaakt o.b.v. de situatie in 2024.

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Verenigen	18,66%	17,34%	18,66%
Humanistische levensbeschouwing	30,46%	31,68%	30,46%
Acitiviteiten	26,90%	27,36%	26,90%
Wervingskosten	13,70%	7,47%	13,70%
Kosten beheer en administratie	10,28%	16,15%	10,28%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

Toelichting samengevoegde lastenverdeling (model C)
 Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Besteed aan doelstellingen			Werving s-kosten	Kosten beheer en admini- stratie	Totaal 2024	Begroot 2024
	Verenigen	Humanistis che levensbes chouwing	Activiteiten				
Directe activiteitskosten	275.173	685.115	198.585	167.981	0	1.326.854	2.335.228
Personeelskosten	498.831	814.181	718.885	366.180	274.769	2.672.846	2.976.100
Huisvestingskosten	33.918	55.360	48.881	24.898	18.683	181.740	346.541
Kantoor- en algemene kosten	83.730	136.663	120.667	61.464	46.121	448.646	398.612
Afschrijving	4.404	7.188	6.347	3.233	2.426	23.597	25.000
Totaal	<u>896.056</u>	<u>1.698.507</u>	<u>1.093.365</u>	<u>623.757</u>	<u>341.998</u>	<u>4.653.683</u>	<u>6.081.481</u>

**Totaal
2023**

1.376.308

2.200.410

164.488

394.928

13.685

4.149.819

Toelichting op samengevoegde lastenverdeling (model C)

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen:			
Verenigen	275.173	250.500	217.397
Humanistische levensbeschouwing	685.115	1.415.000	779.153
Activiteiten	198.585	214.728	180.494
	<u>1.158.873</u>	<u>1.880.228</u>	<u>1.177.044</u>
Activiteitskosten voor Werving:			
Resultaatgebied Marketing en Werving			
Werving leden	138.556	300.000	147.716
Werving donateurs	4.758	30.000	182
ERP	0	50.000	0
CRM	21.925	50.000	50.957
Digitalisering	1.140	5.000	0
Werving erfstellers	1.602	20.000	0
Werving brochure	0	0	409
	<u>167.981</u>	<u>455.000</u>	<u>199.264</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u>1.326.854</u>	<u>2.335.228</u>	<u>1.376.308</u>

De wervingsactiviteiten zijn lager dan begroot doordat er minder wervingsactiviteiten zijn uitgevoerd dan was voorzien.

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
Personeelskosten			
Salarissen	1.933.161	2.041.600	1.505.683
Sociale lasten	322.361	347.100	249.188
Pensioenpremies	181.349	214.400	146.007
Uitzendkrachten/ inhuur derden	100.077	234.000	160.250
Onkosten vergoedingen bijzonder hogleraren	21.000	21.000	18.250
Opleidingskosten	28.982	42.500	15.276
HRM	61	62.000	32.496
Overige personeelskosten	89.277	96.500	96.083
	<u>2.676.268</u>	<u>3.059.100</u>	<u>2.223.233</u>
Af - ontvangen ziekengeld	3.422	0	22.823
- doorberekende salarissen	0	0	0
Totaal personeelskosten	<u>2.672.846</u>	<u>3.059.100</u>	<u>2.200.410</u>

Gedurende het boekjaar 2024 heeft het gemiddelde aantal werknemers in fte's 28,5 bedragen (2023: 22,5).

Bezoldiging directie:	2024	2023
Naam	Bodegrave n	Bodegrave n
Functie	Directeur	Directeur
Dienstverband		
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
uren	36	36
parttime percentage	100	100
periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging		
Jaarinkomen:		
Brutosalaris	109.189	96.910
Vakantiegeld	8.717	7.445
Eindejaarsuitkering	9.767	8.678
Overige uitbetalingen	0	0
Bezoldiging	<u>127.673</u>	<u>113.033</u>
Belaste vergoedingen/bijtellingsen	0	0
Pensioenlasten werkgeversdeel	13.929	12.487
Overige beloningen op termijn	0	0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0	0
Totaal overige lasten en vergoedingen	<u>13.929</u>	<u>12.487</u>
Bezoldiging	<u>141.602</u>	<u>125.520</u>

Het jaarinkomen van de directeur (in loondienst) ad € 127.673 blijft binnen het maximum van € 144.154 (categorie H: BSD 440 punten) volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties.

Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn tezamen ad € 141.602, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 178.751 per jaar.

Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging verwijzen we naar hoofdstuk 8.2 van het jaarverslag.

Aan de directie zijn geen leningen, garanties of voorschotten verstrekt.

De voorzitter van het bestuur ontvangt € 6.000 per jaar aan vacatiegeld.

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Huisvestingskosten			
Huur (inclusief energie en water)	110.159	106.886	113.621
Huisvestingskosten afdelingen	3.688	6.600	3.271
Verzekeringen	6.885	8.000	6.951
Schoonmaakkosten	14.593	15.055	12.387
Huis van Humanisme	38.517	200.000	6.279
Kantoorinrichting	0	0	13.048
Overige huisvestingskosten	7.898	10.000	8.931
	<u>181.740</u>	<u>346.541</u>	<u>164.488</u>
Kantoor- en algemene kosten			
Portokosten	34.581	41.500	49.453
Financiële administratie	81.737	68.783	79.004
Kosten contributie-inning	0	0	0
Relatiebeheer structureel	28.069	40.000	22.870
Relatiebeheer incidenteel	0	0	0
Relatiebeheer migratie Ifunds	0	0	0
Interne dienstverlening Humanitas	0	0	0
Advieskosten	4.792	0	2.838
Accountantskosten	40.238	35.909	33.001
Automatisering	48.920	50.000	41.942
Telefoon en faxkosten	8.163	6.000	8.611
Drukwerk	1.419	2.500	7.250
Repro	4.018	6.000	3.052
Kantoorbenodigdheden	1.644	4.500	1.413
Lidmaatschappen/contributies	32.548	22.000	25.290
Abonnementen en documentatie	0	3.500	0
Bestuurskosten	62.301	14.250	26.722
Kosten platform bijzonder hoogleraren	0	0	0
Organisatiekosten Afdelingen	31.027	47.365	48.966
Overige kosten Afdelingen	13.867	5.155	9.708
CRM nalatenschappen	13.249	11.000	13.814
Overige algemene en organisatiekosten	42.073	20.150	18.812
Kosten notaris en advocaat	0	20.000	2.184
Publiciteitskosten	0	0	0
	<u>448.646</u>	<u>398.612</u>	<u>394.928</u>
	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Afschrijving			
Afschrijvingen	23.597	25.000	13.685
	<u>23.597</u>	<u>25.000</u>	<u>13.685</u>

21. Gebeurtenissen na balansdatum

Na de balansdatum van 31 december 2024 hebben geen belangrijke gebeurtenissen plaatsgevonden, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum en die verwerking en/of toelichting in de jaarrekening 2024 behoeven.

Enkelvoudige Jaarrekening 2024

Humanistisch Verbond

ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

		31-12-2024		31-12-2023	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	1		<u>75.390</u>		<u>95.030</u>
			75.390		95.030
Vorderingen en overlopende activa	2	2.107.997		2.733.919	
Effecten	3	10.694.211		9.879.678	
Liquide middelen	4	<u>4.846.640</u>		<u>5.182.903</u>	
			17.648.848		17.796.500
Totaal activa			<u>17.724.238</u>		<u>17.891.530</u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen					
Continuïteitsreserve	5	4.087.945		4.087.945	
Bestemmingsreserves	6	370.886		368.830	
Overige reserves	7	<u>12.013.802</u>		<u>12.217.895</u>	
Reserves			16.472.633		16.674.670
Fondsen					
Bestemmingsfonds erfenissen en legaten	8		431.134		457.034
Kortlopende schulden	9		<u>820.471</u>		<u>759.825</u>
Totaal passiva			<u>17.724.238</u>		<u>17.891.530</u>

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN HUMANISTISCH VERBOND

		Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Baten:				
Baten particulier	10	3.491.547	3.530.610	4.530.149
Baten van subsidies van overheden	11	24.950	24.750	24.750
Baten van verbonden organisaties zonder winststrever	12	20.000	0	0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	13	21.237	220.000	142.259
Som van de geworven baten		<u>3.557.734</u>	<u>3.775.360</u>	<u>4.697.158</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	14	84.369	59.980	75.888
Overige baten	15	22.246	22.500	21.589
Som van de baten		<u>3.664.349</u>	<u>3.857.840</u>	<u>4.794.635</u>
Lasten:				
Besteed aan doelstellingen				
Verenigen	16	886.214	940.195	694.757
Humanistische levensbeschouwing	17	1.682.443	2.681.470	1.651.440
Activiteiten	18	1.098.535	1.278.372	952.955
Wervingskosten	19	616.532	739.223	404.930
Kosten beheer en administratie	20	336.577	614.484	444.645
Som van de lasten		<u>4.620.300</u>	<u>6.253.743</u>	<u>4.148.727</u>
Saldo voor financiële baten en lasten		-955.951	-2.395.903	645.907
Saldo financiële baten en lasten	21	728.013	39.000	910.608
Saldo van baten en lasten		<u>-227.938</u>	<u>-2.356.903</u>	<u>1.556.515</u>
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging / onttrekkingen:				
continuïteitsreserve		0	0	0
bestemmingsreserve activiteiten		11.193	-6.741	23.438
bestemmingsreserve corporate campagne		0		-125.281
bestemmingsreserve Netwerk Humanisme		-9.138		112.259
bestemmingsfonds afd. Den Haag		-6.718	-20.000	-6.903
bestemmingsfonds legaten overige afdelingen		-19.182	-97.462	-21.414
overige reserves		-204.093	-2.232.700	1.574.417
		<u>-227.938</u>	<u>-2.356.903</u>	<u>1.556.515</u>

TOELICHTING ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2024	Totaal 2023
	€	€	€	€
<i>1 januari</i>				
Aanschaffingswaarden	144.301	189.430	333.731	263.521
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	99.078	139.623	238.701	225.016
Boekwaarden 1 januari	<u>45.223</u>	<u>49.807</u>	<u>95.030</u>	<u>38.505</u>
 Mutaties				
Investeringsen	3.956	0	3.956	70.210
Afschrijvingen	13.332	10.265	23.597	13.685
Totaal mutaties	<u>-9.376</u>	<u>-10.265</u>	<u>-19.641</u>	<u>56.525</u>
 <i>31 december</i>				
Aanschaffingswaarden	148.257	189.430	337.688	333.731
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	112.410	149.888	262.298	238.701
Boekwaarden 31 december	<u><u>35.847</u></u>	<u><u>39.542</u></u>	<u><u>75.390</u></u>	<u><u>95.030</u></u>

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

TOELICHTING ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

ACTIVA

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
2. Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	4.354	205
Interest obligaties	49.583	36.601
Nog te ontvangen legaten,erfstellingen,notariële schenkingen	1.899.457	2.424.233
Overige vorderingen en overlopende activa	154.604	272.880
	<u>2.107.997</u>	<u>2.733.919</u>

	31-12-2024	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2023
	€	%	€	%
3. Effecten				
Obligaties	5.749.249	54%	5.195.718	53%
Aandelen	3.902.150	36%	3.767.933	38%
Alternatieve beleggingen	1.042.812	10%	916.027	9%
	<u>10.694.211</u>	<u>100%</u>	<u>9.879.678</u>	<u>100%</u>

De genoemde percentages zijn gebaseerd op een portefeuillewegin exclusief bij de vermogensbeheerder beschikbaar gestelde liquiditeiten. De effecten zijn beursgenoteerd.

	Obligaties	Aandelen	Alternatieve belegginge	Totaal 31-12-2024	Totaal 31-12-2023
Stand per 1 januari	5.195.718	3.767.933	916.027	9.879.678	9.065.166
Aankopen	967.477	410.355	292.185	1.670.017	1.063.549
Verkopen	501.948	674.633	191.105	1.367.686	1.168.738
Koersresultaat ongerealiseerd	88.002	398.494	25.705	512.201	919.701
Stand per 31 december	<u>5.749.249</u>	<u>3.902.150</u>	<u>1.042.812</u>	<u>10.694.211</u>	<u>9.879.678</u>

De effecten worden aangehouden als belegging ten behoeve van de bedrijfsvoering.

4. Liquide middelen

ING-Bank	290.826	418.996
Rabobank	512.931	530.595
ABN Amro/Triodos	116.518	232.767
Triodos	3.762.229	3.827.182
Buckaroo	6.801	7.410
Liquide middelen Afdelingen	157.335	165.953
	<u>4.846.640</u>	<u>5.182.903</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

PASSIVA

Reserves

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
5. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	4.087.945	4.087.945
Toevoeging Steunfonds	0	0
Af: afdelingsvermogen naar bestemmingsreserve	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Stand per 31 december	<u>4.087.945</u>	<u>4.087.945</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

6. Bestemmingsreserves

Stand per 1 januari	368.830	358.414
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	0	0
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	65.110	180.352
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-63.055	-169.936
Stand per 31 december	<u>370.886</u>	<u>368.830</u>

7. Overige reserves

Stand per 1 januari	12.217.895	10.643.478
Toevoeging Steunfonds	0	0
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-204.093	1.574.417
Stand per 31 december	<u>12.013.802</u>	<u>12.217.895</u>

Reserves

<u>16.472.633</u>	<u>16.674.671</u>
-------------------	-------------------

Het eigen vermogen per 31 december 2024 en het resultaat over 2024 volgens de samengevoegde jaarrekening van Vereniging Humanistisch Verbond wijken marginaal af van die volgens de enkelvoudige jaarrekening. De reden daarvoor is dat de Vereniging geen belang heeft in de entiteiten die verder in de consolidatie zijn betrokken.

8. Bestemmingsfondsen

<u>431.134</u>	<u>457.034</u>
----------------	----------------

9. Kortlopende schulden

Vooruit ontvangen contributies	108.053	55.809
Stichting Socrates	135.810	157.421
Te betalen vakantiedagen	121.067	75.423
Te betalen loonheffing en sociale premies	148.941	128.795
Te betalen pensioenpremie	61.011	26.475
Crediteuren	134.206	192.057
Nog te betalen accountantskosten	36.000	30.250
Nog te besteden subsidies	31.484	24.950
Nog te betalen diverse kosten	43.899	68.645
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>820.471</u>	<u>759.825</u>

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN HUMANISTISCH VERBOND

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
BATEN:			
10. Baten particulieren			
Contributies	1.136.559	1.150.000	1.190.078
Actieopbrengsten	0	0	0
Nalatenschappen	2.204.427	2.250.000	3.177.897
Overige bijdragen particulieren	121.425	125.000	146.197
Giften en schenkingen afdelingen	0	0	0
Overige baten afdelingen	21.561	5.610	7.962
Bijdragen ontvangen door Afdelingen	7.575	0	8.015
	<u>3.491.547</u>	<u>3.530.610</u>	<u>4.530.149</u>
11. Baten van subsidies van overheden			
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid (2024)	24.950	24.750	24.750
Subsidies overheden	0	0	0
	<u>24.950</u>	<u>24.750</u>	<u>24.750</u>
12. Baten van verbonden organisaties zonder winststreven			
Bijdrage Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Rotterdam	20.000	0	0
	<u>20.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
13. Baten van andere organisaties zonder winststreven	<u>21.237</u>	<u>220.000</u>	<u>142.259</u>
14. Baten als tegenprestatie voor levering van produkten en diensten			
Deelnemersbijdragen	67.589	35.000	56.308
Opbrengst Activiteiten afdelingen	16.780	24.980	19.580
	<u>84.369</u>	<u>59.980</u>	<u>75.888</u>
15. Overige baten			
Huuropbrengsten	22.246	22.500	21.589
	<u>22.246</u>	<u>22.500</u>	<u>21.589</u>
Totaal van de baten	<u>3.664.349</u>	<u>3.857.840</u>	<u>4.794.635</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
LASTEN:			
Besteed aan doelstellingen			
16. Verenigen			
Vereniging	100.162	66.000	80.134
Humanistische dienstverleners	93.864	154.500	56.202
Producten en Diensten	81.147	60.000	81.061
	<u>275.173</u>	<u>280.500</u>	<u>217.397</u>
Personele kosten	494.912	526.494	378.349
Huisvestingskosten	33.918	60.084	28.519
Kantoor- en algemene kosten	77.807	68.783	68.120
Afschrijving	4.404	4.335	2.373
	<u>886.214</u>	<u>940.195</u>	<u>694.757</u>
17. Humanistische levensbeschouwing			
Actueel humanisme	311.597	846.000	223.067
Marketing en Werving	0	0	0
HV uitingen (voorlichtingskosten)	373.518	630.000	556.086
	<u>685.115</u>	<u>1.476.000</u>	<u>779.153</u>
Personele kosten	807.784	962.068	691.361
Huisvestingskosten	55.360	109.793	52.114
Kantoor- en algemene kosten	126.995	125.688	124.476
Afschrijving	7.188	7.921	4.336
	<u>1.682.443</u>	<u>2.681.470</u>	<u>1.651.440</u>

18. Activiteiten

Netwerk Humanisme	2.010	7.500	0
Humanist International	26.266	35.000	27.275
Prinsjesdag	0	5.000	2.500
Bijdrage Stichting Socrates	25.102	25.000	25.000
Onderzoekskosten UvH	0	0	10.000
Activiteiten/Projecten afdelingen	164.562	164.890	134.918
	<u>217.940</u>	<u>237.390</u>	<u>199.693</u>
Personele kosten	713.237	830.793	597.024
Huisvestingskosten	48.881	94.811	45.003
Kantoor- en algemene kosten	112.131	108.538	107.491
Afschrijving	6.347	6.840	3.744
	<u>1.098.535</u>	<u>1.278.372</u>	<u>952.955</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Totaal bestedingen	3.667.192	4.900.037	3.299.153
Totaal baten	3.664.349	3.857.840	4.794.635
Bestedingspercentage	100,08%	127,02%	68,81%

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale lasten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Totaal bestedingen	3.667.192	4.900.037	3.299.153
Totaal lasten	4.620.300	6.253.743	4.148.727
Bestedingspercentage	79,37%	78,35%	79,52%

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
19. Wervingskosten			
Directe activiteitskosten	167.981	455.000	199.264
Personeelskosten	363.303	226.834	163.007
Huisvestingskosten	24.898	25.887	12.287
Kantoor- en algemene kosten	57.116	29.634	29.349
Afschrijving	3.233	1.868	1.022
	<u>616.532</u>	<u>739.223</u>	<u>404.930</u>

Kostenpercentage wervingskosten

Onderstaand is de verhouding van de kosten werving in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Som van de geworven baten	3.557.734	3.775.360	4.697.158
Wervingskosten	616.532	739.223	404.930
Kostenpercentage werving	17,33%	19,58%	8,62%

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
20. Kosten beheer en administratie			
Personeelskosten	272.609	490.411	352.418
Huisvestingskosten	18.683	55.966	26.565
Kantoor- en algemene kosten	42.858	64.069	63.451
Afschrijving	2.426	4.038	2.211
	<u>336.577</u>	<u>614.484</u>	<u>444.645</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Totale lasten	4.620.300	6.253.743	4.148.727
Kosten beheer en administratie	336.577	614.484	444.645
Kostenpercentage beheer en administratie	7,28%	9,83%	10,72%

21. Financiële baten en lasten

Obligatierente	47.019	55.000	32.815
Dividend	65.116	52.000	63.594
Rente obligaties ongerealiseerd	12.982	0	15.783
Gerealiseerd winst/verlies bij verkoop effecten	122.047	0	-58.050
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	512.202	0	919.701
Inkomsten uit alternatieve beleggingen	0	0	0
Interest baten	43.766	0	6.036
Interest rekening couranten afdelingen	0	0	0
Interest rekening courant Stichting Socrates	-3.388	0	-3.144
Interest baten afdelingen	0	0	0
Rente en bankkosten	-20.037	-20.000	-20.199
Beheerskosten vermogen	-51.694	-48.000	-45.928
	<u>728.013</u>	<u>39.000</u>	<u>910.608</u>

Het interestpercentage over de rekening courant afdelingen over 2024 is 2,55% (2023: 2,43%).

De verdelingspercentages op basis waarvan de niet direct toewijsbare kosten zoals personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingskosten die worden toebedeeld naar kosten beheer en administratie zijn tot stand gekomen aan de hand van de urenregistratie per persoon over 2016, waarbij een aanpassing is gemaakt o.b.v. de situatie in 2024.

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Verenigen	18,66%	17,34%	17,34%
Humanistische levensbeschouwing	30,46%	31,68%	31,68%
Activiteiten	26,90%	27,36%	27,36%
Wervingskosten	13,70%	7,47%	7,47%
Kosten beheer en administratie	10,28%	16,15%	16,15%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

Toelichting enkelvoudige lastenverdeling (model C) Humanistisch Verbond
 Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Besteed aan doelstellingen			Wervings- kosten	Kosten beheer en administratie	Totaal 2024
	Verenigen	Humanistische levensbescho	Activiteiten			
Directe activiteitskosten	275.173	685.115	217.940	167.981	0	1.346.209
Personeelskosten	494.912	807.784	713.237	363.303	272.609	2.651.846
Huisvestingskosten	33.918	55.360	48.881	24.898	18.683	181.740
Kantoor- en algemene kosten	77.807	126.995	112.131	57.116	42.858	416.908
Afschrijving	4.404	7.188	6.347	3.233	2.426	23.597
Totaal	<u>886.214</u>	<u>1.682.443</u>	<u>1.098.535</u>	<u>616.532</u>	<u>336.577</u>	<u>4.620.300</u>

Begroot 2024	Totaal 2023
2.448.890	1.395.507
3.036.600	2.182.160
346.541	164.488
396.712	392.887
25.000	13.685
<u>6.253.743</u>	<u>4.148.727</u>

TOELICHTING OP ENKELVOUDIGE LASTENVERDELING (MODEL C) HUMANISTISCH VERBOND

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen:			
Verenigen	275.173	280.500	217.397
Humanistische levensbeschouwing	685.115	1.476.000	779.153
Activiteiten	217.940	237.390	199.693
	<u>1.178.228</u>	<u>1.993.890</u>	<u>1.196.243</u>
Activiteitskosten voor werving:			
Resultaatgebied Marketing en Werving			
Werving leden	138.556	300.000	147.716
Werving donateurs	4.758	30.000	182
ERP	0	50.000	0
CRM	21.925	50.000	50.957
Digitalisering	1.140	5.000	0
Werving erfstellers	1.602	20.000	0
Werving brochure	0	0	409
	<u>167.981</u>	<u>455.000</u>	<u>199.264</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u>1.346.209</u>	<u>2.448.890</u>	<u>1.395.507</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Personeelskosten			
Salarissen	1.933.161	2.041.600	1.505.683
Sociale lasten	322.361	347.100	249.188
Pensioenpremies	181.349	214.400	146.007
Uitzendkrachten/ inhuur derden	100.077	234.000	160.250
Opleidingskosten	28.982	42.500	15.276
HRM	61	62.000	32.496
Overige personeelskosten	89.277	95.000	96.083
	<u>2.655.268</u>	<u>3.036.600</u>	<u>2.204.983</u>
Af - ontvangen ziekengeld	3.422	0	22.823
- doorberekende salarissen	0	0	0
Totaal personeelskosten	<u>2.651.846</u>	<u>3.036.600</u>	<u>2.182.160</u>

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Huisvestingskosten			
Huur (inclusief energie en water)	110.159	106.886	113.621
Huisvestingskosten afdelingen	3.688	6.600	3.271
Verzekeringen	6.885	8.000	6.951
Kantinekosten	0	0	0
Schoonmaakkosten	14.593	15.055	12.387
Huis van Humanisme	38.517	200.000	6.279
Kantoorinrichting	0	0	13.048
Overige huisvestingskosten	7.898	10.000	8.931
	<u>181.740</u>	<u>346.541</u>	<u>164.488</u>

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
Kantoor- en algemene kosten			
Portokosten	34.581	41.500	49.453
Financiële administratie	81.737	68.783	79.004
Kosten contributie-inning	0	0	0
Relatiebeheer structureel	28.069	40.000	22.870
Relatiebeheer incidenteel	0	0	0
Relatiebeheer migratie Ifunds	0	0	0
Interne dienstverlening Humanitas	0	0	0
Advieskosten	4.792	0	2.838
Accountantskosten	40.238	35.909	33.001
Automatisering	48.920	50.000	41.942
Telefoon en faxkosten	8.163	6.000	8.611
Drukwerk	1.419	2.500	7.250
Repro	4.018	6.000	3.052
Kantoorbenodigdheden	1.644	4.000	1.356
Lidmaatschappen/contributies	32.548	22.000	25.290
Abonnementen en documentatie	0	3.500	0
Bestuurskosten	60.784	13.000	24.805
CRM nalatenschappen	13.249	11.000	13.814
Kosten notaris en advocaat	0	20.000	2.184
Organisatiekosten Afdelingen	31.027	47.365	48.966
Overige kosten Afdelingen	13.867	5.155	9.708
Overige algemene en organisatiekosten	11.852	20.000	18.744
	<u>416.908</u>	<u>396.712</u>	<u>392.887</u>
	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
Afschrijvingen			
Afschrijvingen	23.597	25.000	13.685
	<u>23.597</u>	<u>25.000</u>	<u>13.685</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Humanistisch Verbond

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Vereniging Humanistisch Verbond te Utrecht (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Humanistisch Verbond op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevoegde en enkelvoudige balans per 31 december 2024;
2. de samengevoegde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2024;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Humanistisch Verbond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan is aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Organisaties'. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of Vereniging Humanistisch Verbond in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij zij het voornemen heeft om Vereniging Humanistisch Verbond te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen

bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Vereniging Humanistisch Verbond.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Vereniging Humanistisch Verbond;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie en het bestuur gehanteerde

continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Baarn, 26 juni 2025

Meerwijk Stanton Groep B.V.

Drs. M.J. Freriks RA